

Salpausselän kisojen 100 vastuullisuustekoa

Salppuri Oy

Kea Kallioinen

Opinnäytetyö, AMK
Toukokuu 2023
Liiketalouden ala
Tradenomi (AMK), liiketalous
Urheiluliiketoiminta

Kallioinen, Kea

**Salpausselän kisojen 100 vastuullisuustekoa
Salppuri Oy**

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Toukokuu 2023, 54 sivua.

Tradenomi, Liiketalouden tutkinto-ohjelma, Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Opinnäytetyö on toteutettu toimeksiantajalle Salppuri Oy:lle, joka on Salpausselän kisojen järjestävä taho. Salpausselän kisat täyttivät 100-vuotta vuonna 2023 ja kyseisiä kilpailuita varten kehitettiin vastuullisuusprojekti. Vastuullisuus projektin teemaksi nousi 100 tekoa 100 vuoden kunniaksi ympäristövastuun sekä sosiaalisenvastuun teemoista.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tunnistaa olemassa oleva vastuullisuuden taso ja sen kautta kehittää Salpausselän kisojen vastuullisuutta entisestään konkreettisten tekojen avulla. Teoissa näkyy vahvasti paikallisten toimijoiden kanssa luodut yhteistyöt sekä pyrkimys vähentää ympäristöpäästöjä kaikilla mahdollisilla osa-alueilla.

Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistutkimuksena hyödyntäen laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Kehittämistyössä toimeksiantajalle kehitettiin uusi konsepti vastuullisuuden ympärille. Taustatyönä toimi jo olemassa olevan materiaalin hyödyntäminen, havainnointi sekä aivoriihityöskentely. Aivoriihityöskentelyä toteutettiin pääosin yhdessä Salpausselän kisojen vastuullisuus vastaavan kanssa, kuitenkin myös toimeksiantajan henkilökuntaa osallistettiin ideointiin sekä lopullisten päätösten vahvistamiseen.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi 100 vastuullisuustekoa, joista hieman yli puolet koostuvat ympäristö vastuullisuudesta ja loput sosiaalisesta vastuullisuudesta. Teot on rakennettu perustumaan Salpausselän kisojen vastuullisuus ohjelmaan. Osa-alueet, joita lopputuloksissa painotetaan ovat paikallisuus, yhteisöllisyys ja perinteet, yhdenvertaisuus, viestintä ja vaikuttaminen, vähäpäästöiset liikkumisratkaisut, energia- ja vesitehokkuus, fiksut hankinnat ja kulutus, sekä lajittelu ja kierrätys.

Avainsanat (asiasanat)

Vastuullisuus, urheilutapahtumat, Salpausselän kisat.

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

-

Kallioinen, Kea

**100 Sustainability acts of Lahti Ski Games
Salppuri Oy**

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, May 2023, 54 pages.

Bachelor of Business Administration. Degree programme in Business Administration. Bachelor's Thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The thesis was commissioned by Salppuri Oy, which is the organizing company of the Lahti Ski Games. The Lahti Ski Games celebrated its 100 year journey in the year of 2023 and in honor of the anniversary there was a will to implement a sustainability project. The selected theme for the project was 100 sustainability acts for 100 years. The acts consisted of environmental sustainability and social sustainability.

The goal for the thesis was to recognize the level of the company's sustainability and through that develop it more with concrete actions. From the 100 sustainability acts can be seen a strong co-operation with local companies and the aim to reduce environmental emissions from all the sections possible.

The thesis was implemented as development research utilizing qualitative research methods. In the project a new sustainability concept was developed for the organization. The research tools used for the project was usage of old material, observing and brainstorming. The brainstorming was implemented together with the person in charge of sustainability of the Lahti Ski Games. For the ideation and last decisions the staff of the organization was attended.

As the result of the thesis was formed 100 sustainability acts from which a bit over half is concerning environment and the rest is from social themes. The acts were built to base on the responsibility program of the Lahti Ski Games. The final results are divided to eight themes which are locality, community spirit and traditions, parity, communication and influence, low-emission moving solutions, energy and water efficiency, smart purchases and consumptions and sorting and recycling.

Keywords/tags (subjects)

Sustainability, Sport Events, Lahti Ski Games.

Miscellaneous (Confidential information)

-

Sisältö

1	Johdanto	5
1.1	Toimeksiantaja	7
2	Vastuullisuus ja urheilu.....	8
2.1	Vastuullisuus	8
2.2	Sosiaalinen vastuu.....	14
2.3	Ympäristövastuu.....	15
2.4	Vastuullisuus urheilussa	16
2.5	Vastuullinen urheilutapahtuma	17
3	Tutkimusasetelma	22
3.1	Kehittämistehtävä	23
3.2	Kehittämismenetelmät	24
4	Prosessikuvaus	25
5	Tulokset.....	27
5.1	Sosiaalisen vastuun teot.....	28
5.2	Ympäristövastuun teot.....	31
	Pohdinta	34
	Lähteet	37
	Liitteet	41

Kuvio 1. Kestävän kehityksen tavoitteet (Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet. N.d.).12

Kuvio 2. Taphtuman määritelmä (Masterman 2022, 21). 18

Kuvio 3. Prosessikuvaus .....

25

Kuvio 4. Sosiaalisen vastuun teot 1/2 .....

28

Kuvio 5. Sosiaalisen vastuun teot 2/2 .....

29

Kuvio 6. Ympäristövastuun teot 1/2 .....

31

Kuvio 7. Ympäristövastuun teot 2/2 .....

32

1 Johdanto

Vastuullisuus on viime vuosien aikana nostanut jatkuvasti suosiotaan niin arkielämässä kuin työpaikoilla. Organisaatiot sekä yksityishenkilöt pyrkivät yhä enenevässä määrin muuttamaan omaa toimintaansa vastuullisemmaksi omilla päätöksillään sekä teoillaan. Jopa ihmisten valinnoissa voidaan nähdä vastuullisuuden tuoma lisäarvo. Aiheena vastuullisuus on vahvasti esillä ja hyvin ajankohtainen, joka vaikutti opinnäytetyön aiheenkin valintaan. Kun hakusanaa vastuullisuus käyttää Googlessa, vastaan tulee paljon erilaisten yritysten vastuullisuustoimia. Jo tämä osoittaa, kuinka laajasti eri aloilla pyritään luomaan vastuullista käytäntöä sekä korostamaan sen merkitystä yrityksen toiminnassa. Sitran julkaisussa Vastuullisuuden tulevaisuus, tuodaan esille juuri vastuullisuuden merkitystä menestyksen edellytyksenä. Julkaisussa mainitaan vastuullisuuden olevan trendinä jatkuvasti kasvava ja muuttuva. Toimintamallien muovaamisella vastuullisempaan suuntaan voidaan taistella globaaleja ongelmia vastaan sekä nostaa menestys uudelle tasolle. (Hellström & Parkkonen 2022, 13.)

Vastaavanlaista tapahtuman vastuullisuuden kehittämistutkimusta ei ole toteutettu eikä täysin samankaltaista opinnäytetyötä ole aikaisemmin tehty. Tapahtuma-alan vastuullisuuden ympärille tehtyjä päättöitä löytyy muutamia esimerkiksi Hanna Pekkolan (2020) kirjoittama opinnäytetyö Tapahtumajärjestämisen vastuullisuus sekä Annika Sakkon (2020) maisterintutkielma Matkalla kohti kestävämpää festivaalia. Varsinaisesti vastuullisuudesta on kuitenkin tehty useampia tutkimuksia opinnäytetyön muodossa eri aloilta.

Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena kehittämistutkimuksena toimeksiantajalle Salppuri Oy:lle. Tarkoituksena on kehittää Salpausselän kisojen vastuullisuutta ja pyrkiä hiilineutraaliuteen vuoden 2023 kisojen osalta, sekä sitouttaa vastuullisuutta sitä kautta yrityksen toimintaan entistä vahvemmin. Vuoden 2023 Salpausselän kisat juhlivat 100-vuotista taivaltaan, joten tätä varten haluttiin kehittää vastuullisuutta edistävä projekti. Kehittämistyön myötä rakennetaan 100-vuoden kunniaksi 100 vastuullisuustekoa ympäristövastuullisuuden sekä sosiaalisen vastuullisuuden ympäriltä. Järjestävä kaupunki eli Lahden kaupunki on niittänyt mainetta kansainvälisestikin ympäristökaupunkina sekä vastuullisena toimijana, joten Salpausselän kisojen vastuullisuuden kehittäminen tuo itse kisoille sekä kaupungille positiivista näkyvyyttä (Lahti – Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021

2020). Lahden kaupunki on jopa luonut kaupungissa järjestettävillä tapahtumilla käytännön ympäristö oppaan. Oppaassa ohjeistetaan ennen tapahtumaa, tapahtuman aikana sekä tapahtuman jälkeen huomioitavista asioista ympäristövastuullisesta näkökulmasta. (Lahti – Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 2020.) Myös Helsingin kaupunki on tehnyt vastaavanlaisen ohjeistuksen tapahtumajärjestäjille (Helsingin kaupunki siisti tapahtuma ohjeet 2020).

Kehittämistehtävänä opinnäytetyössä on tuoda vastuullisuus vahvaksi osaksi toimintaa sekä dokumentoida ja luoda 100 vastuullisuustekoa konkreettisiksi teoiksi pohjautuen Salpausselän kisojen vastuullisuus ohjelmaan. Tarkoituksena on havainnoinnin, trendien seuraamisen sekä organisaation aikaisempiin päätöksiin nojaten löytää vastuullisuudesta kehityksen kohteita sekä jo hyvällä mallilla olevia ratkaisuja, jotka korostavat vastuullisuustoimia. Työn lopputulos on tärkeä tapahtumaorganisaatiolle, sillä se luo hyvän imagon lisäksi organisaation johdolle kuvaa oman vastuullisuuden tämän hetken tilanteesta. Kehittämistyön lopputulosta voivat hyödyntää myös muut organisaatiot, sillä he voivat esimerkiksi löytää omaan toimintaansa toimivia uusia ratkaisuja näiden pohjalta. Opinnäytetyön kehittämisprojekti osoittaa myös ulkopuolisille toimijoille, että toimeksiantaja on vastuullinen sekä pyrkii kehittymään sillä saralla jatkuvasti. Yhteistyökumppanuuksien näkökulmasta tämä antaa tärkeää tietoa toimeksiantaja organisaatiosta. Tänä päivänä monien yhteistyökumppanuuksien vaatimuksena on vastuullinen toiminta taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristöllisestä näkökulmasta. Joten näkyvän ja julkisen vastuullisen toiminnan esille tuominen tuo välittömästi organisaatiolle lisäarvoa. Myös toiminnassa mukana olevat yhteistyökumppanit saavat omalta osaltaan näkyvyyttä ja niiden vastuullisia toimia pyritään nostamaan viestinnässä.

Opinnäytetyössä tietoperusta koostuu vastuullisuudesta sekä sen alle lukeutuvista osa-alueista. Koska toimeksianto on urheilutapahtumaan liittyvä, myös opinnäytetyön tietoperustassa nostetaan esiin aihepiirejä urheilutapahtumien ympärille rakentuvasta vastuullisuudesta sisältäen sosiaalisen puolen sekä ympäristön näkökulmat. Esimerkiksi tänä päivänä urheilussa yhdenvertaisuus on kovassa nosteessa ja sitä pyritään vahvistamaan yksilöiden sekä urheiluliittojen kanssa yhteistyössä. Tietoperustan jälkeen käydään läpi kehittämistyön asetelmaa sisältäen kehittämistehtävän sekä työssä hyödynnetyt menetelmät. Lopputuloksissa kootaan vastuullisuusteot yhteen sekä käydään läpi projektin etenemistä lineaarisesti. Pohdinnassa koostetaan työ kokonaisuudessaan tuoden myös esille haasteita sekä onnistumisia, joita projektissa kohdattiin ja, joita olisi voinut tehdä toisin.

1.1 Toimeksiantaja

Salppuri Oy on Salpausselän kisat järjestävä organisaatio, joka on Suomen Hiihtoliitto ry:n sekä Lahden Hiihtoseura ry:n omistama. Salpausselän kisat juhlivat vuonna 2023 100-vuotista taivaltaan hiihdon maailman-cupin osa-kilpailuna. Lahdessa järjestettävät Salpausselän kisat ovat Kansainvälisen Hiihtoliitto FIS:n alaisuudessa toteutettavat hiihdon, yhdistetyn sekä mäkihypyn Maailman Cupin osa-kilpailut. Salppuri Oy on kuitenkin perustettu vasta vuonna 2020, ja heidän alaisena ensimmäiset Salpausselän kisat järjestettiin vuonna 2021. Aikaisemmin kilpailuista vastuussa on ollut Lahti Events sekä Lahden Hiihtoseura. Salppuri Oy:n haltuun otettua Salpausselän kisat, on tapahtumaa kehitetty myös viihteellisemmäksi, eikä se ole pelkästään urheilua. Organisaatiossa on henkilöstöä ympäri vuoden noin 4, mutta kisojen lähestyessä henkilöstön määrä kasvaa ja toiminnassa on vahvasti mukana useampia harjoittelijoita. Päätoimiala, jolla yritys toimii on liikuntapalvelut ja toimialaluokitus on muu urheilutoiminta. (Uusi Salppuri Oy on perustettu – Kisojen taustalla vahva ja osaava organisaatio 2020.)

Kansainvälinen Hiihtoliitto FIS on kansainvälisen hiihdon ja lumilautailun hallintoelin, joka on perustettu vuonna 1924 ensimmäisten Olympialaisten aikana Ranskassa. FIS hallinnoi alppihiihdon, maastohiihdon, mäkihypyn, yhdistelmähiihdon, freestyle-hiihdon sekä lumilautailun olympialajeja sekä asettaa kansainvälisiä kilpailusääntöjä kyseisille lajeille. Vuosittain yhdessä 135 jäsenmaan kanssa järjestetään yli 7000 FIS:n alaista hiihto- ja lumilautakilpailua. Maailman Cup tapahtumia FIS järjestää noin 330 vuosittain. Kilpailujen ohella FIS pyrkii edistämään lumitoimintaa terveellisenä vapaa-ajanviettona lapsille ja nuorille. (About the International Ski and Snowboard Federation (FIS) 2022.)

Salpausselän kisat ovat pyrkineet jo aikaisempina vuosina toimimaan vastuullisesti muun muassa erilaisilla valinnoilla sekä vastuullisilla yhteistöillä. Kuitenkaan kansainvälisessä tapahtumassa sisältäen esimerkiksi lentoliikenteen ja kuljetukset, on mahdotonta päästä täysin päästöttömäksi. 100 teolla pyritään minimoimaan päästöt ja kehittämään sosiaalisen vastuun osa-alueita. Jotta kuitenkin päästään hiilineutraaliksi, aiheutuneita päästöjä kompensoidaan yhdessä organisaation Puuni kanssa, joka istuttaa Salpausselän kisoille hiilinielun vuonna 2023. Hiilinielujen avulla pyritään sitomaan hiilidioksidia, ja sen avulla vähentämään ilmakehässä olevaa hiilidioksidia. (Sauramaa 2021.) Lahden kaupungin ollessa vastuullinen toimija, heidän tahtotilansa on auttaa ja mahdollistaa kil-

pailuiden toteuttaminen mahdollisimman vastuullisesti. Myös kansainvälisen hiihtoliiton FIS:n tavoitteena on tulla ensimmäiseksi ilmastoposiitiviseksi urheiluliitoksi, joten yksittäisten tapahtumien ympäristövastuullisuuden parantaminen on tässä eduksi.

FIS on hiilineutraaliuteen tavoittelun yhteydessä aloittanut hankkeen, nimeltään FIS Rainforest Initiative. Tämän aloitteen kautta FIS pyrkii ennakoimaan metsien häviämisen ehkäisemistä ja näin ollen tukee hanketta, jolla rahoitetaan Perun Ashanika kansakunnan toimintaa. Kuitenkaan kyse ei ole ainoastaan kansakunnan metsien suojelusta, sillä tuella avustetaan myös terveydenhuoltoa, kouluja, naisten yrittäjyyttä, kaakaon tuotantoa sekä yhteisön omaisuutta. Sademetsät ovat kaiken elämän keskeinen tekijä olemalla muun muassa oleellinen osa hapen ja veden kierrossa, sekä pitämällä maapallon lämpötilan matalampana. Jotta sademetsät jatkavat kasvuaan, haluaa FIS osallistua niiden suojelemiseen sitoutumalla rahoittamaan kyseistä hanketta. (Fis set to become first Climate positive winter sport 2021).

2 Vastuullisuus ja urheilu

Opinnäytetyön keskeiset käsitteet koostuvat vastuullisuuteen liittyvistä teemoista sekä urheilun ja tapahtumien yhdistämisestä tähän aihepiiriin. Tietoperustassa käydään läpi olennaisia seikkoja sosiaalisesta vastuullisuudesta sekä ympäristövastuullisuudesta. Teorian kautta luodaan konkreettista näkemystä tapahtumista, kuitenkin keskittyen urheilutapahtumiin, sekä tuodaan vastuullisuuden näkemystä niihin mukaan.

2.1 Vastuullisuus

Vastuullisuus on yksi tämän päivän suurimmista haasteista globaalisti ja sillä tarkoitetaan tahtoa saada jokin kestäväksi. Vastuullisuudella on kuitenkin erilaisia käyttötarkoituksia ja merkityksiä eri yhteyksissä ja eri ihmisille. Usein ajatellaan kestäväyyden olevan vain ekologista toimintaa, vaikka asia ei ole näin yksinkertainen. (Thiele 2016, 3.) Vastuullisuus on ympäristöstä huolehtimisen lisäksi eri sidosryhmien huomioon ottamista oikealla tavalla sekä erilaisten vastuullisten toimintatapojen sisäistämistä ja käyttöönottoa. Monien ajatus on, ettei vastuullisiin ratkaisuihin pystytä, sillä sen koetaan olevan liian haastavaa. Kuitenkaan se ei ole niin hankalaa, kuin kuvitellaan, ja jokainen yritys voi parantaa vastuullisuuttansa jo pienillä asioilla. (IOC 2020, 9.) Yleinen virhe, jonka ihmiset

tekevät on ajattelu vastuullisuuden jakautumisesta kolmeen täysin erilliseen haaraan eli ympäristö-, sosiaaliseen- sekä taloudelliseen vastuullisuuteen. Loppujen lopuksi nämä ovat toisistaan riippuvaisia ja vaikuttavat toinen toiseensa. Esimerkiksi ilmastonmuutos on ympäristöllinen ilmiö, mutta se vaikuttaa kansakuntaan sekä talouteen hyvin laajalti. (Mts. 8.)

Vastuullisuus voidaan jakaa sosiaaliseen vastuuseen, ympäristövastuuseen sekä taloudelliseen vastuuseen. Opinnäytetyö kuitenkin käsittelee toimeksiantajan toiveesta vain sosiaalista vastuullisuutta sekä ympäristövastuullisuutta, joiden pohjalta vastuullisuusteot rakennetaan. Vastuullinen liiketoiminta on pelkän voiton tekemisen sijaan myös muiden ympäröivien asioiden huomioimista jatkuvassa kehittämisessä. Näitä ovat juuri ympäristö-, sosiaalinen ja taloudellinen puoli. Varsinkin tänä päivänä vastuullisuus nähdään isona etuna yrityksissä. Vastuullinen jatkuva kehittäminen takaa yritykselle paremman ja kestäväen tulevaisuuden, kunhan ne toteutetaan huolella ja aidosti vastuullisesti. (Jylhä & Viitala 2013.)

Koska vastuullisuus on tämän päivän maailmassa iso trendi muuttuu se myös jatkuvasti. Erilaisia keinoja toimia vastuullisemmin kehitetään yhä enemmän uusien innovaatioiden kautta. Tämä vaatii päätöksentekoa sekä yhdessä toimimista, jotta asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. (Hellström & Parkkonen 2022, 13.) Vastuullisuus on jo osin juurtunut esimerkiksi useissa organisaatioissa arkipäivään olemalla huomaamaton osa toimintoja ja prosesseja. Kuitenkin vaatimukset lisääntyvät ja vaativat jatkuvaa trendien mukana pysymistä. (Mts. 40.) Jotta yritys pystyy vastaamaan nyt ja tulevaisuudessa vastuullisuusvaatimukseen tulee sen pyrkiä jopa ennakoimaan tulevaisuuden näkymiä. Tärkeä lisäys organisaatioille olisi ymmärrys nuoremmista sukupolvista, sillä he ovat tulevaisuus. Näin pystytään rakentamaan yritysten toimintaa vastaamaan tulevaisuuden vaatimukseen. Yhä kasvavissa määrin vastuullisella toiminnalla yritykset eivät pyri vain oman toiminnan kehittämiseen, vaan taustalla on omaan arvoketjuun, toimialaan, lainsäädäntöön sekä kuluttajien ostopäätöksiin vaikuttaminen. (Mts. 42.)

Lähi-vuosien aikaiset tapahtumat maailmalla ovat aiheuttaneet erityistä huomioimista erilaisiin vastuullisuuden osa-alueisiin, jotka eivät aikaisemmin olleet samalla tavalla olennaisia. Korona pandemian johdosta erilaiset terveyttä huomioivat vastuullisuuskysymykset ovat nousseet esille. Näitä ovat esimerkiksi yritysten panostaminen terveysturvallisuuteen. Helmikuussa 2022 Venäjän tekemä hyökkäys Ukrainaan aiheutti omalta osaltaan uusia vastuullisuuteen liittyviä kysymyksiä

esimerkiksi turvallisuuden näkökulmasta. Sodan aiheuttama arvaamattomuus johtaa siihen, että ennakointi tulevaisuuden vastuullisuus trendeistä on tietyin osa-aluein hankalampaa. (Mts. 41.)

Vastuullisuuden tilanteen arvioiminen

ESG on yleisesti tunnettu sijoittamisesta kiinnostuneiden hyödyntämänä keinona analysoida yritysten vastuullisuuden tasoa. E tarkoittaa environment, eli ympäristöä, S on social, eli sosiaalinen vastuu ja G on governance eli hyvä hallintotapa. Kyseisiä termejä ovat sijoittajien lisäksi alkaneet käyttämään yritykset. Ympäristövastuullisuus on monissa yrityksissä hyvin huomioitu sekä hyvän hallinnon kehittämiseen on panostettu, kuitenkin usein sosiaalinen vastuu jää hieman näiden varjoon. Sosiaalisen vastuun mittaaminen on hallintoa ja ympäristöä haastavampaa, joka voi olla osasyynä sille, ettei sitä ole huomioitu samalla tavalla kuin muita osa-alueita. (Koivula 2021.)

Jotta voidaan arvioida organisaation vastuullisuuden tilannetta, on sen eri osa-alueita mitattava hyödyntäen erilaisia työkaluja. Vain lähtötilanteessa mittaaminen ei riitä, vaan mittauksia on hyvä tehdä tasaisin väliajoin, jotta kehitystä voidaan seurata. Tärkeimpiä vastuullisuutta mittaavia suorituskymittareita ovat: Hiilijalanjälki, energian kulutus, tuotteiden kierrätys, säästöjen tasot, toimittajan ympäristövastuullisuuden indeksi, toimitusketjut, vesijalanjälki, jätteiden vähennys -luku sekä jätteiden kierrätys -luku. Näitä asioita mittaamalla saadaan kokonaisvaltaista kuvaa organisaation toiminnasta aiheutuvista päästöistä. (Measuring Key KPI's for Sustainability as a Business 2017.)

Ympäristövastuullisuutta on helpompi ja monipuolisempi mitata suoraan erilaisten lukujen mukaan. Sosiaalisen vastuun näkökulmasta mittaaminen ei ole niin yksinkertaista, eikä sitä siksi mitata niin usein. Sosiaalisen vastuullisuuden osa-alueita voi mitata parhaiten kommunikoinnilla erisidosryhmien kanssa. On tärkeää selvittää sidosryhmien odotuksia, antaa tietoa yrityksen vastuullisuustoimista, käyttää heidän tietojaan ja asiantuntevuutta hyödyksi sekä kehittää yhdessä prosesseja eri näkökulmia hyödyntäen. (Vastuullinen Suomi: Ihmiset N.d.)

Agenda 2030

YK:n jäsenmaat ovat vuonna 2015 luoneet 17 kestävän kehityksen tavoitetta, joilla pyritään parantamaan maailmaa eri osa-alueilla kansainvälisesti vuoteen 2030 mennessä. 17 tavoitetta sisältävän toimintaohjelman nimi on kansainvälisesti Agenda 2030. Tavoitteet on jaettu 5 eri osa-alueeseen. (United Nations N.d.) Kyseinen Agenda 2030 on tällä hetkellä paras ja selkein viitekehys edustamaan kestävä kehitystä (Hellström & Parkkonen 2022). Ensimmäinen osa-alue on ihminen, jonka alla olevat tavoitteet pyrkivät poistamaan köyhyyden ja nälän hädän sekä mahdollistamaan ihmisille tasa-arvon ja merkityksen hyvässä, turvallisessa ympäristössä. Toisena on planeetta, joka sisältää erilaisia luontoa säästäviä ja ilmaston lämpenemistä estäviä tavoitteita. Seuraavana hyvinvointi, eli näillä tavoitteilla kaikille mahdollisuutta nauttia vauraasta ja täydestä elämästä, joka kehittyy yhdessä luonnon kanssa. Rauhaa edistävillä tavoitteilla pyritään luomaan kaikille turvallinen ja rauhallinen elinympäristö. Vielä viimeisenä osa-alueena on yhteistyö, jonka tarkoituksena on yhdessä saavuttaa tavoitteet ja luoda maailmasta kestävä ja turvallinen kaikille. (United Nations N.d.) Vaikka varsinaisesti tavoitteita on 17, sisältävät ne yhteensä 169 alatavoitetta. Yli 200 erilaisen globaalien mittarin avulla seurataan, kuinka kussakin valtiossa toteutuvat kyseiset tavoitteet. (Agenda 2030 – kestävä kehityksen tavoitteet N.d.)

Suomi on omalta osaltaan sitoutunut toimimaan tavoitteiden saavuttamista edellyttävällä tavalla kotimaisesti sekä kansainvälisesti. Suomessa tehdään kehitysyhteistyötä kehitysmaiden kanssa, joka tukee sitoutumista tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomelle tärkeinä tavoitteina pidetään tasa-arvon edistämistä sukupuolten kesken sekä demokratiaa ja sen kautta hyvän hallinnon toteuttamista. Ilmastopolitiikan näkökulmasta Suomi on mukana edistämässä Pariisin ilmastopöytäkirjan toteuttamista ja tukee rahallisesti ympäristön kestävyttä sekä heikompien maiden selviytymistä ilmastonmuutoksen aiheuttamista haasteista. Suomea voidaan pitää jopa edelläkävijänä tavoitteiden toimeenpanon näkökulmasta. Kansallinen kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumus on keino, jolla Suomessa on saatu laajalti eri alojen toimijoita osallistumaan tavoitteiden saavuttamiseen. (Agenda 2030 – kestävä kehityksen tavoitteet N.d.) Myös Salpausselän kisojen vastuullisuusohjelman raamit ovat muodostuneet YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden ympärille. Kaiken kaikkiaan lähes kaikessa vastuullisuudessa voidaan nojata tavalla tai toisella YK:n määrittelemien tavoitteiden ympärille, sillä ne kuvastavat monipuolisesti vastuullisuutta eri näkökulmista. (Lahti Ski Games vastuullisuusohjelma 2023, 2.)

Kuvio 1. Kestävän kehityksen tavoitteet (Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet. N.d.).

Vastuullisuuden toteutumisen tiellä olevat esteet

Usein ajatellaan, että vastuullisen kokonaisuuden toteuttaminen tuo vain lisää haasteita ja vaivaa, eikä tästä syystä toimintaa lähdetä kehittämään vastuullisempaan suuntaan. Kansainvälinen Olympiakomitea on listannut joitakin yleisiä syitä, miksi vastuullisuuden kehitystä epäröidään organisaatioissa. Haasteita ja päätöksiä tulee kuitenkin vastaan aina uutta tai vanhaa toimintaa kehittäessä ja ne ovat todellisuutta, joka pitää kohdata. Vaikka haasteita ja kysymyksiä muutosten kannattavuudesta ja toimivuudesta esiintyy alkuun paljon, voidaan positiiviset vaikutukset huomata monipuolisesti pidemmällä tähtäimellä. (Sustainability Essentials 2020, 20.)

Monilla organisaatioilla on uskomus, että vastuullinen toiminta tuo lisää kuluja yritykselle. Tämä pitää joissain tilanteissa paikkansa, mutta todellisuudessa vastuulliset ratkaisut tuovat kestävyyttä, joka säästää kuluja pidemmällä tähtäimellä. Kun kaikkia tekijöitä mietitään vastuullisuuden kannalta voidaan huomata niiden tuoma arvo niin organisaatiolle, kuin muille sidosryhmille sen ympärillä. Esimerkiksi erilaisissa hankinnoissa, kun huomioidaan niiden elinkaari kokonaisuudessaan hankinnasta hävittämiseen, voidaan saada aikaan huomattaviakin taloudellisia säästöjä ja sitä myöten suurempaa taloudellista arvoa. Joissain organisaatioissa vain todetaan ettei aika riitä keskittyä uusiin lähestymistapoihin, tämä on kuitenkin täysin väärä tapa ajatella. Aluksi vastuullisuuden kehittäminen vie aikaa, mutta tämä on asia, johon kannattaa käyttää resursseja ja juurruttaa se osaksi päivittäistä toimintaa. Kun vastuullisuus luodaan yhdeksi normiksi arkeen, sen ei pitäisi lisätä työtaakkaa entisestään. (Mts. 21.)

Vastuullisuutta saatetaan pitää haastavana käsitteenä ja liian teknisenä toteuttaa organisaation toiminnassa. Ajatellaan, ettei henkilöstöllä ole tarvittavaa tietoa tai osaamista varsinaisesti rakentaa muutosta kohti vastuullisempaa tulevaisuutta. Tämän seurauksena on hankala saada ihmisiä ottamaan vastuuta muutoksen ajamisesta eteenpäin. Kuitenkaan kenenkään ei tarvitse olla asiantuntija vastuullisuuden saralla eikä tekojen pitää olla liian haastavia toteuttamisen näkökulmasta. Jo pienillä asioilla ja fiksummilla päätöksillä voidaan edistää vastuullisuutta. Kyse ei ole siis välttämättä mistään maata mullistavista muutoksista. Vaikka henkilöstöllä tai johdolla ei ole kaikkea mahdollista tietoa tai osaamista vastuullisesta toiminnasta, voi sitä kehittää jatkuvasti muutoksen mukana. (Mts. 21.)

Osa saattaa jopa vastustaa muutosta jo ihan hyvin toimivien prosessien kehittämiseen. Ajatuksena tämän taustalla voi olla se että organisaatiossa tehdään jo tarpeeksi asian eteen. Ihmisten odotukset ja vaatimukset kuitenkin muuttuu jatkuvasti ja nimenomaan vastuullisuuden kysyntä kasvaa yritysten toiminnassa eri sidosryhmien osalta. On siis tärkeää, että hyvällä johtajuudella saadaan henkilöstö mukaan muutokseen, jotta voidaan pysyä markkinan mukana. Kuluttajat ovat kuitenkin suuri vaikuttava tekijä menestykseen, joten jokaisen yrityksen täytyy huomioida heidän vaatimukset jo aikaisessa vaiheessa. Parempi, että muutos tapahtuu organisaation omasta toimesta sekä omin ehdoin, eikä pakotettuna yhteiskunnan vaatimuksesta ennemmin tai myöhemmin. (Mts. 21.)

Yhtenä esteenä nähdään eri sidosryhmien ja varsinkin yhteistyökumppanien sekä sponsorien hyväksynnän epäileminen kohti muutosta. Joskus jopa ajatellaan, että muuttamalla toimintatapoja saatetaan menettää partnerien ja osakkaiden tuki muutokseen. Vaikka suurin osa sidosryhmistä todennäköisesti on muutoksen kannalla, jos halu ja tavoite on menestyä muiden joukossa markkinoilla. Itseasiassa muutos vastuullisempaan suuntaan saattaa jopa avata uusia mahdollisuuksia sekä parempia yhteistöitä, sillä se luo monille lisäarvoa. Tärkeää on osoittaa sidosryhmille muutos perinpohjaisesti tavoitteista toteuttamiseen, jotta nähdään mitkä todelliset positiiviset vaikutukset oikeasti ovat. (Mts. 21.)

Mikäli muutokselle vastuullisuuden saralla ei osata osoittaa vakuuttavia todisteita voidaan se katsoa haasteena päätöksenteolle. Kuitenkaan vain yhtä oikeaa vastausta ei välttämättä ole, joten tämän ei tulisi olla esteenä kehitykselle. On tärkeää tehdä valinnat löytyvän tiedon pohjalta tietysti kuitenkin perustuen organisaation itse asettamiin tavoitteisiin ja pyrkimyksiin. Tiedon puute ja oikeiden valintojen tekemisen epävarmuus aiheuttaa organisaatioille helposti haasteen uskottavuuden saralla. Vastuullisuus on tietyin osin vielä tuntematonta ja uutta, joka voidaan nähdä yrityksissä jopa epäonnistumisena pelkona. Kuitenkaan yrittämisestä ei kritisoida, mutta puheiden ollessa suurempia kuin teot, saattavat organisaatiot saada kritiikkiä sekä negatiivista imagoa osakseen. (Mts. 21.)

2.2 Sosiaalinen vastuu

Sosiaalinen vastuullisuus keskittyy yritystä ympäröiviin ihmisiin ja heidän huomioon ottamiseen (Jylhä & Viitala 2013). Sosiaalisessa vastuussa painotetaan yhteisöllisyyttä ja pyritään sitouttamaan sidosryhmiä toimintaan ja toimimaan yhteisön eduksi, yhdessä (Hassan & Lusted, 2013, 269). Sidosryhmiä ovat muun muassa henkilökunta, tavarantoimittajat, urakoitsijat, yhteistyökumppanit ja jopa paikalliset ihmiset, jotka ovat toiminnassa mukana. Salpausselän kisojen kaltaisessa urheilutapahtumassa suurimpia sosiaalisen vastuun piirissä olevia sidosryhmiä ovat vapaaehtoiset, henkilökunta, paikalliset sekä yhteistyökumppanit. (Jylhä & Viitala 2013.) Salpausselän kisojen sosiaalinen vastuu on jaettu neljään osa-alueeseen, jotka ovat paikallisuus, yhteisöllisyys ja perinteet, yhdenvertaisuus sekä viestintä ja vaikuttaminen (Lahti Ski Games vastuullisuusohjelma 2023, 3).

Organisaatioiden keskiössä sosiaalisen vastuun näkökulmasta on vahvasti etiikka ja moraalit. Mikäli etiikka ja moraalit on hyvällä tasolla, välittyy se myös ulkopuolelle luoden luottamusta ja positiivista

mainetta. Jokaisen yrityksen luomat eettiset säännöt ohjaavat johdon, henkilöstön sekä mahdollisesti yhteistyökumppanien toimintoja. Säännöt luovat pohjan yrityksen asiakassuhteiden, toimittajien, yhteiskunnan toimijoiden, muiden yritysten, ympäristön sekä ympäröivien ihmisten kohtamiseen. (Jylhä & Viitala 2013.)

Monimuotoisuus ja sen kunnioittaminen on tärkeä osa-alue sosiaalisen vastuun piirissä. Yrityksen johdon tulee osata johtaa monimuotoisesti tai sitä varten on hankittava oma monimuotoisuuden johtaja. Monimuotoiseen johtamiseen panostaminen parantaa organisaation ilmapiiriä ja luo yleisesti jokaiselle henkilöstön jäsenelle kuullun ja arvostetun olon. Monimuotoisuuden on nähty lisäävän menestystä, se tuo yritykselle kilpailuetua, monipuolisempaa osaamista sekä uusia mielipiteitä eri näkökulmista. (Mts.)

Sosiaalisen vastuun näkökulmasta ihmisoikeudet on aihepiiri, johon laajalti pyritään keskittymään ja panostamaan. Ihmisoikeuksien rinnalla nousevat aiheina yhdenvertaisuus, monimuotoisuus sekä syrjimättömyys, jotka tarvitsevat paikoin vielä tarkempaa huomioimista. (Hellström & Parkkonen 2022.) Suurena viimeaikaisena ihmisoikeuksien loukkaamisena voidaan nähdä Qatarissa vuoden 2022 marraskuussa järjestetyt Jalkapallon MM-kilpailut. Kilpailuissa rakentamassa oli paljon siirtotyöntekijöitä, joiden ihmisoikeuksista ei pidetty huolta ja tämän seurauksena tuhansia ihmisiä kuoli kilpailuiden toteutumisen takia. Ihmisoikeusliitto on ottanut tilanteeseen vahvasti kantaa ja haluavat yhdessä suomalaisten urheilujärjestöjen kanssa vahvistaa ihmisoikeusosaamista. Qatarin MM-kilpailut eivät kuitenkaan ole ainoat, vaan monissa muissakin kansainvälisissä suurtahtumissa on tapahtunut vastaavaa esimerkiksi Pekingin olympialaisissa. (Team Human Rights: Loppu diktatuurien tukemiselle urheilussa 2022.)

2.3 Ympäristövastuu

Ympäristövastuulla tarkoitetaan pääasiassa ympäristön huomioon ottamista niin, että maapallo saadaan turvattua tuleville sukupolville. Ympäristövastuullinen organisaatio pyrkii toimimaan mahdollisimman luonnonvaroja säästävasti, luonnon monimuotoisuutta turvaten sekä yleisesti ympäristöä suojellen torjuakseen ilmastonmuutosta. (Jylhä & Viitala 2013.) Salpausselän kisat pyritään järjestämään vuonna 2023 hiilineutraaleina kilpailuina, eli kaikki mahdolliset päästöt minimoidaan niin pieniksi kuin pystytään. Kuitenkaan kansainvälisessä tapahtumassa kaikkia päästöjä ei ole mahdollista poistaa esimerkiksi maiden välisten kuljetusten takia. Jäljelle jäävät päästöt kuitenkin

kompensoidaan ilmastoteolla. (Mitä hiilineutraalius tarkoittaa ja miten se saavutetaan 2050 mennessä? 2019.) Salpausselän kisojen vastuullisuusohjelmassa ympäristövastuu on jaettu neljään osa-alueeseen, jotka ovat vähäpäästöiset liikkumisratkaisut, energia- ja vesitehokkuus ja vihreän sähkön käyttö, fiksit hankinnat ja kulutus sekä kierrätys (Lahti Ski Games vastuullisuusohjelma 2023, 3).

Ympäristövastuullisella toiminnalla taistellaan ilmastonlämpenemistä vastaan, joka on kriittistä etenkin talviurheilulajien kannalta, kuten Salpausselän kisojen (Chernushenko, Stubbs & Van der Kamp 2001,8). Yhdistyneiden Kansakuntien luomassa ympäristöohjelmassa tuodaan esille ilmaston lämpenemisen vaikutukset talviurheiluun (2001, 8), myös kansainvälisen olympiakomitean vastuullisuus ohjeessa painotetaan samaa ongelmaa (International Olympic Committee 2020, 11). Jatkuvassa muutoksessa olevan vastuullisuuden näkyvimpänä osana varsinkin yrityksissä on ympäristövastuullisuuden huomioiminen ja siihen panostaminen. Ilmastomuutos aiheena on globaalisti uhkaava ympäristöongelma, johon yritykset omalla toiminnallaan yrittää vaikuttaa. Myös Resurssitehokkuus on nostanut katsetaan laajalti ympäri maailmaa. Sitran julkaisussa (2022) arvellaan maaperän köyhtymisen nousevan yhdeksi merkittäväksi vastuullisuusteemaksi tulevaisuudessa.

Jo jonkin aikaa hiilijalanjälki ja sen seuranta sekä laskeminen on ollut nousussa niin yrityksillä, kuin yksityishenkilöilläkin. Hiilijalanjäljellä tarkoitetaan esimerkiksi toiminnasta aiheutuvaa ilmastollista kuormitusta sen koko elinkaaren aikana. Hiilijalanjäljen rinnalle on noussut toisena käsitteenä hiilikädenjälki. Tämä kuvastaa hyötyä, joka toiminnalla tai tuotteella on hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä. Eli hiilijalanjäljen kuvastaessa negatiivisia vaikutuksia ja määriä, hiilikädenjälki kertoo positiivisista vaikutuksista. Jo pitkän aikaan on kerrottu yritysten aiheuttamista ympäristövaikutuksista negatiivisessa kuvassa, mutta hiilikädenjäljen myötä on luotu mahdollisuus tuoda näkyville positiivisia ympäristövaikutuksia. (Hiilijalanjälki, hiilikädenjälki tai hiilidioksidipäästö 2021.)

2.4 Vastuullisuus urheilussa

Urheilu on tärkeässä osassa monien ihmisten elämää, niin fyysisesti, kuin henkisesti. Itse urheilun lisäksi se tuo ihmisiä yhteen tapahtumien ja erilaisten fanijoukkojen kautta. Urheilun kautta ihmiset saavat kokea myös täysin uudenlaisia elämyksiä ja luoda perinteitä. (Ekokumppanit 2021.)

Yleisesti urheilu alana koostuu kolmesta elementistä, jotka ovat urheilun kuluttajat, urheilutuotteet sekä urheiluun liittyvien tuotteiden toimittajat. (Masterman 2022, 15.)

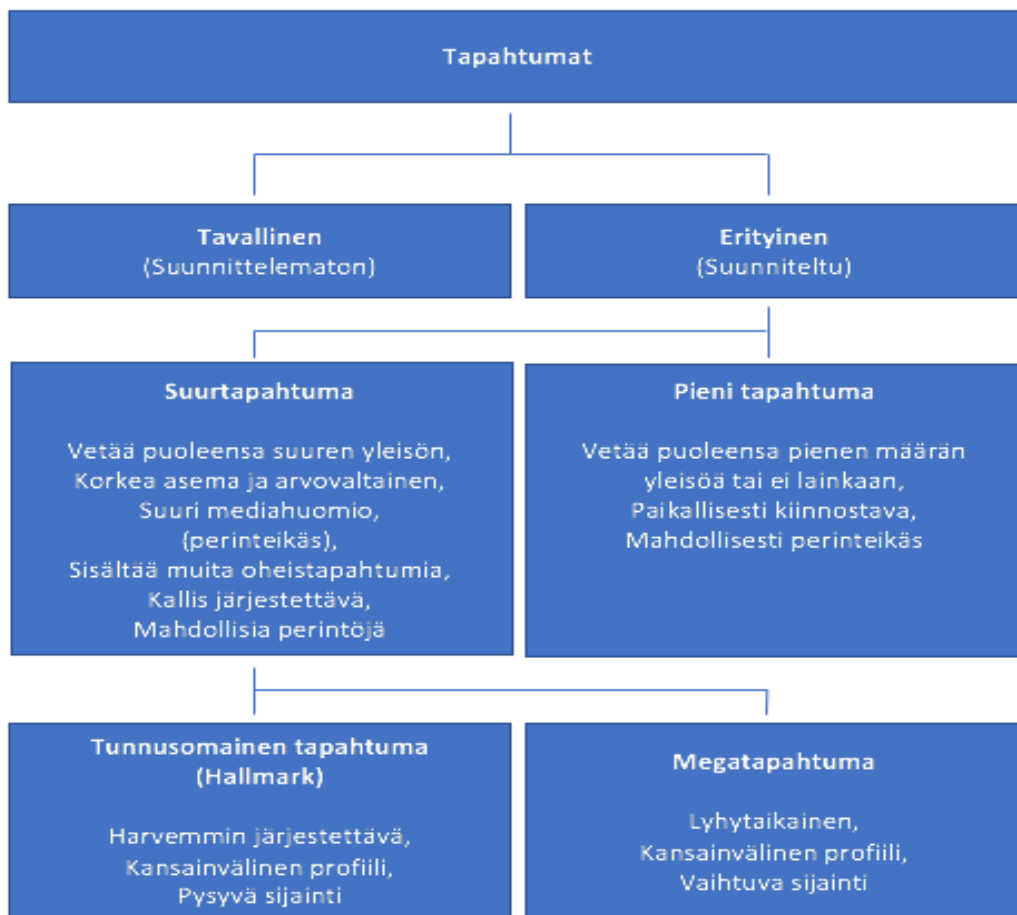
Urheilu ja urheilijat yksilöinä luovat suurta merkitystä yhteiskunnissa. Sosiaalisen vastuullisuuden näkökulmasta erilaiset urheilutapahtumat ovat tuoneet esimerkiksi vähemmistöjä näkyville. Yksi merkittävimmistä liikkeistä kohti yhdenvertaisempaa yhteiskuntaa, johon urheilijat, joukkueet ja tapahtumat ovat ottaneet osaa on Black Lives Matter. Myös erilaisten seksuaalivähemmistöjen osallistumista urheiluun on kannatettu monilta tahoilta. Vaikka varsinaista tutkimusta ei ole tehty asian saralta, on kuitenkin selvää, että ongelmat on tuotu ihmiskunnan tietoisuuteen. (Masterman 2022, 12.) Suurimpina vaikuttajina yhdenvertaisuuden eteenpäin viemiseen voidaan nähdä kansainvälisesti tunnetut tähdet mukaan lukien huippu-urheilijat. Entinen urheilija Michael Holding kannustaakin kansainvälisiä tähtiurheilijoita puhumaan ja tuomaan esimerkiksi rasismien vaikutuksia esille vahvasti, sillä ihmiset ympäri maailmaa haluavat kuulla mitä heillä on sanottavaa. Seitsemän maailmanmestaruutta voittanut Formula1 kuljettaja Lewis Hamilton on yksi hyvä esimerkki kansainvälisesti tunnetusta huippu-urheilijasta, joka on tuonut omalta osaltaan vähemmistöjen oikeuksia vahvasti esiin. Hän on tällä hetkellä ainoa tummaihoisen kuljettaja F1-sarjassa ja onkin korostanut osallisuuttansa Black Lives Matter -kampanjaan. Tämän lisäksi Hamilton osoittanut tukenensa seksuaalivähemmistöille käyttämällä sateenkaaren värein varusteltua kypärää Qatarin, Saudi Arabian ja Abu Dhabin osakilpailuissa. Hamiltonin omistautuneisuus sosiaaliselle muutokselle on huomioitu ja hänelle on Prinssi Charlesin toimesta myönnetty ritarin arvonimi. (Black Lives Matter Moves from Protest to Action for Athletes N.d.)

Suomen Olympiakomitea on rakentanut Suomen urheiluyhteisölle vastuullisuusohjelman vuosille 2020-2024. Vastuullisuusohjelmaa on työstetty yhdessä eri lajiliittojen kanssa ja sen tarkoituksena on toimia yleisenä ohjeena vastuullisuuteen toimintaan ja eettisyyteen. Ohjelma on jaettu viiteen eri pääryhmään, jotka ovat hyvä hallinto, turvallinen toimintaympäristö, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, ympäristö ja ilmasto sekä antidoping. Näiden osa-alueiden avulla halutaan luoda kokonaisvaltaisesti vastuullisia urheiluyhteisöjä. (Urheillaan ihmisiksi 2020.)

2.5 Vastuullinen urheilutapahtuma

Erilaisia tapahtumia järjestetään ympäri maailmaa paljon. Alla olevasta kuvaajasta voidaan nähdä tietynlainen määritelmä tapahtumille. Tapahtuma itsenään voidaan jakaa kahteen pääkategoriaan,

joko tavalliseen suunnittelemattomaan tapahtumaan tai suunniteltuun erikoistapahtumaan. Suunniteltu tapahtuma voidaan edelleen jakaa suur tapahtumiin, jotka vetää puoleensa suuria yleisöjä ja saa paljon näkyvyyttä sekä pienempiin paikallisiin tapahtumiin. Suur tapahtumista jakautuu vielä tunnusomaisiin tapahtumiin (Hallmark) sekä megatapahtumiin. Molemmat näistä ovat kansainvälisen profiilin tapahtumia, mutta tunnusomaiset tapahtumat toteutetaan samassa paikassa, kun taas megatapahtumien paikka vaihtuu vuosittain. (Masterman 2022, 16-17.)

Kuvio 2. Tapahtuman määrittely (Masterman 2022, 21).

Ennen vastuullisen tapahtuman järjestämistä on tehtävä tarkka suunnitelma siitä, mitä ja miten vastuullisuutta aletaan toteuttamaan. Tarkka suunnitelma mahdollistaa oikeasti vastuullisen toteutuksen, eikä teot ole vain näennäisiä. On siis suunniteltava selkeä visio ja strategia, joilla tavoite saavutetaan yhdessä koko organisaation ja sidosryhmien kanssa. Kaiken tämän tulee olla johtaja-

lähtöistä, sillä jonkun/joidenkin on tehtävä henkilöstölle selväksi muutokset ja miten ne käytännössä tapahtuu. (Olympic Committee 2020, 23-25). Hyvällä tapahtuman johdolla katsotaan eduksi laaja-alainen tietotaito. Tärkeää on ymmärtää pääasiat lakitiedosta, markkinoinnista, henkilöstöhallinnasta sekä kirjanpidosta. Tapahtuman järjestämisessä ei kuitenkaan vain teoretiedolla pärjää, vaan johtajalla on hyvä olla käytännön kokemusta alalta. Ongelmanratkaisukyky, vuorovaikutustaidot sekä kyky toimia ihmisten kanssa ja kehittää toisia voidaan nähdä jopa teoretietoa tärkeämpänä osa-alueena tapahtuma-alan johtajalla. Kuitenkin tärkeimpänä piirteenä menestyksikäille tapahtuma-alan johtajille on palava halu ja kunnianhimo onnistua ja menestyä. (Masterman 2022, 32.)

Onnistuneen vastuullisen tapahtuman toteuttaminen

Kansainvälisen Olympiakomitean on määritellyt vaiheet onnistuneen vastuullisen toiminnan toteuttamiselle: (International Olympic Committee 2020, 33.)

1. Vision ja strategian määrittäminen
2. Käytäntöjen ja hallinnon kokoaminen
3. Sidosryhmien sitouttaminen
4. Tavoitteiden ja niiden laajuuden määrittely
5. Seuranta ja mittaaminen
6. Toteutuneesta vastuullisuudesta raportointi ja kommunikointi sekä tietoisuuden levittäminen.

Yllä mainitut vaiheet ja niiden onnistunut toteuttaminen luo itse tapahtumasta onnistuneen vastuullisesta näkökulmasta. Loppujen lopuksi vastuullisesti onnistuneen tapahtuman voidaan usein todeta olevan myös kokonaisuudessaan hyvin toteutettu. Vastuullista tapahtumaa suunniteltaessa on oltava selvyyttä siitä, miksi toimintaa halutaan kehittää ja määritellä lopputulos, joka muutosten kautta halutaan saavuttaa. Usein organisaatiot luovat vastuullisuusohjelman ennen kunnollista selvitystä ja selkeän vision sekä strategian määrittelemistä. Pohjatyö on kuitenkin tehtävä ensin, jotta voidaan määritellä yrityksen suunta ja tavoitteet vastuullisen toiminnan saralla. Vastuullisuus on yhdistettävä strategiaan ja siitä on luotava osa organisaation toimintaa, eikä yksittäistä irtonaista osa-aluetta. Hyvällä hallinnolla on olennainen merkitys vastuullisuuden toteutumiselle, sillä on varmistettava, että saadaan aktiivinen tuki muutokselle. Kaiken kaikkiaan vastuullisuus on jaettu

vastuu, joka kuuluu koko organisaatorakenteelle sekä muille sidosryhmille. Kuitenkin aloite muutokseen ja sen mahdollistamiseen alkaa johdosta. Siksi on tärkeää, että hallinto on hyvä ja käytännöt suunnitellaan tukemaan vastuullisuutta. (Sustainability Essentials 2020, 23-25.)

Vastuullisuuden toteutumiselle on tärkeää, että saadaan aktiivisesti panostusta ihmisiltä organisaation sisäpuolella sekä sen ulkopuolelta, eli eri sidosryhmiltä. Eri sidosryhmiä on siis sitoutettava toimintaan ja muutokseen, niin saadaan merkityksellistä tietoa heidän mielipiteistään ja ajatuksistaan. Jotta muutos vastuullisempaan suuntaan voidaan toteuttaa, on saatava sidosryhmät mukaan toimintaan kohti visiota. Keinoja, joilla sidosryhmiä voidaan osallistaa mukaan ovat muun muassa yksityiset tapaamiset, ryhmäkeskustelut, kyselyt tai lomakkeet, dokumenttien lähettäminen kommentoitavaksi sekä perustamalla asiantuntijaryhmiä. Sidosryhmiä ovat tyypillisesti henkilökunta, vapaaehtoiset, jäsenet ja urheilijat, valmentajat ja huoltajat, mukaan lasketaan myös tavarantoimittajat, rahoittajat, tilojen omistajat sekä fanit ja katsojat. Sidosryhmiä on usein paljon laajemmin, kuin osataan ajatella. (Mts. 26-27.)

Nykytilanteen kartoittaminen on tehtävä vastuullisuutta kehitettäessä, jotta voidaan arvioida mihin toimintaa priorisoidaan. Vaikka kaiken ajatellaan olevan yhtä tärkeää, ei kaikkea ole mahdollista priorisoida yhtä paljon. Esimerkiksi sisätiloissa ja ulkona järjestettävissä urheilutapahtumissa on eri asiat, jotka nousevat tärkeämpään rooliin. Tavoitteiden asettamisessa on hyvä olla kolme eri näkökulmaa. Ensimmäisenä tulee miettiä asioita, jotka ovat tärkeitä oman urheilun tai organisaation tavoitteiden saavuttamiseksi, esimerkiksi luonnon olosuhteita vaativalle tapahtumalle on tärkeää suojella luonnon kestävyttä. Seuraavaksi on otettava huomioon vastuullisuutta uhkaavat riskit, jotka vaikuttavat omaan urheiluun tai organisaatioon, esimerkiksi tapahtumasta aiheutuvat haitat ympäristölle tai paikallisille. Kolmantena on huomioitava sidosryhmien näkemyksiä merkittävimmistä kehityskohteista vastuullisuuden saralla. Näiden kolmen näkökulman kautta saadaan lista muutosta kaipaavista vastuullisuuden osa-alueista, joista organisaatio voi lähteä itse karsimaan ja valikoimaan tärkeimmät. (Mts. 27-28.)

Tilanteen ja pääasiallisten ongelmien määrittelyn jälkeen voidaan asettaa tarkemmat tavoitteet ja toiminnan kohteet toimintasuunnitelman muodossa. Näiden tulee myötäillä visiota ja tarkoitusta yhdessä valittujen priorisoitavien teemojen kanssa. Tavoitteita voivat olla esimerkiksi veden käy-

tön vähentäminen tai jätteiden määrän vähentäminen. Targetit ovat yksityiskohtaisempia ja osoitavat esimerkiksi määrällisesti tavoitellun muutoksen veden käytön vähentämisestä. Targetit ovat tärkeitä, jotta ihmiset näkevät mikä todellinen tavoiteltu muutos on. Kuitenkin on huomioitava targettien realismi, ettei luvata suurempia, kuin mihin pystytään. (Mts. 29.)

Vastuullisuus on jatkuva prosessi, jota voidaan muokata tilanteiden muuttuessa. Vaikka tavoitteet saavutetaan on prosessia tärkeä jatkaa ja asettaa korkeampia tavoitteita. Jotta vastuullisuuden tasoa voidaan seurata, tulee vähintään vuosittain tehdä mittauksia sen tilasta. Erilaisia suorituskyky-mittareita hyödyntämällä saadaan hyvää dataa eri osa-alueista. Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää tehdä väliaika mittauksia, jotta tiedetään ollaanko edelleen saavuttamassa niitä. Kun vastuullisuuden tasoa on mitattu ja saatu informaatiota sen onnistumisesta, on tärkeää viestiä asiaa ulospäin. Viestinnän voi toteuttaa helposti esimerkiksi verkkosivuilla, josta jokainen löytää sen. Myös sosiaalisessa mediassa viestiminen on hyvä tapa tavoittaa kohderyhmiä. (Mts. 30-31.)

Urheilutapahtumaa rakentaessa yhteistyökumppanit ovat tärkeimpiä osia tapahtuman toteutumisen kannalta. Jotta tapahtumasta voi luoda vastuullisen, on kumppaneiden toiminta ja sen vastuullisuus huomioitava. Varsinkin kansainvälisessä suurta näkyvyyttä tavoittavassa tapahtumassa luodaan oikein valituilla yhteistyökumppaneilla lisäarvoa. Esimerkiksi EkoLivessä asiantuntijana toimiva Heikki Pohjonen mainitsee Lentopallon EM-kisojen tehneen yhteistyötä paikallisen vedenpuhdistajan kanssa koskien Suomen hanavettä, jolla he loivat suurta lisäarvoa myös yhteistyökumppanille. (Ekokumppanit 2021.) EkoLivessä todetaan ettei vastuullisuudessa ole vain kyse siitä, miltä ulospäin näytetään, vaan sen voi nähdä myös lisäarvona tapahtuman kävijälle (mts). Heikki Pohjonen (mts.) toteaa, että vastuullisesti toteutetut tapahtumat ovat jopa palvelulta parempia, sillä niissä on huomioitu prosessi kokonaisuudessaan.

Urheilutapahtumien ympäristökuorma

Urheilutapahtumat, varsinkin kansainväliset urheilutapahtumat aiheuttavat suurta kuormaa ympäristölle, joista suurimpia kategorioita ovat matkustus, tapahtuma-alueiden rakentaminen ja syntyvät jätteet. Suurin osa urheilutapahtumista tarvitsee jonkinlaisen tapahtuma paikan oli se sitten

stadion, uimahalli, jäähalli tai muu. Suurena haasteena voidaan nähdä se, että joihinkin tapahtumiin tämä infrastruktuuri joudutaan rakentamaan alusta asti ja monissa paikoissa rakenteille ei keksitä käyttöä tapahtuman jälkeen. Esimerkiksi Pekingissä vuoden 2008 Olympialaisia varten rakennettiin vesikeskus muun muassa melonnalle, jonka esitettiin suunnitelmassa jatkavan käyttöä julkisessa toiminnassa sekä eri tapahtumien keskuksena. Kuitenkin kyseinen vesikeskus on täysin käyttämättömänä ympäri vuoden. (Masterman 2022, 104.)

Pariisissa vuonna 2024 järjestettävien Olympialaisten tavoitteeksi on asetettu hiilijalanjäljen puolittaminen aikaisempiin Olympialaisiin verrattuna. Huomioimalla kaikki päästöt ja aiheuttavat osat alueet sekä kaikkien sidosryhmien yhteistyöllä Pariisin 2024 kisoilla halutaan osoittaa, että ympäristöystävälliset kilpailut on mahdollista toteuttaa. Eikä tarkoituksena ole vain vuoden 2024 kilpailujen ympäristövaikutukset, vaan pyrkimyksenä on suuremmat, pidemmän tähtäimen vaikutukset ilmastonmuutosta vastaan. Pariisin Olympialaisista on jo alettu jakamaan työkaluja ja ajatuksia auttamaan yleisesti urheilun ja suur tapahtumien siirtymistä ympäristöystävällisiin toimintamalleihin. (Halving the Carbon Footprint of the Games.)

3 Tutkimusasetelma

Tämä opinnäytetyö ei ole varsinaisesti perinteinen tutkimus vaan kyseessä on kehittämistyö. Kuitenkin kehittämistehtävän toteutumista varten taustatutkimusta on täytynyt tehdä, jotta nykytilanne voidaan hahmottaa. Ilman tämän hetken tilanteen ymmärtämistä ei kehitystyötä voi toteuttaa. Kehittämistyölle ominaista on kehittää liiketoimintaa ja osaamista sen ympärillä, esille nousseiden tarpeiden ja ympäristön pohjalta. Tärkeää kehittämistyössä on asiantuntemus ja sen hyödyntäminen kokonaisuuden muodostamisessa. Varsinkin työelämän kehittämistöissä on olennaista, että lopputulos osoittaa asiantuntemusta. (Moilanen, Ojasalo & Ritakoski 2015,190.)

Lähestymistapana kehittämistyössä on toimintatutkimus. Toimintatutkimuksen tarkoituksena on luoda käytännön muutosta ihmisten tai organisaation toimintaan. Varsinaisesti toimintatutkimuksessa prosessi jatkuu kehitystyöstä sen arviointiin, kuitenkin tässä opinnäytetyössä keskitytään muutoksen taustalla olevan rungon rakentamiseen. (Mts. 37.) Toimintatutkimus on käytännön läheistä toimintaa, joka vaatii yhteistyötä sekä osallistumista prosessiin. Kehittämistyö on toteutettu jatkuvassa vuorovaikutuksessa sekä yhteistyössä organisaation kanssa, jotta mukaan on saatu mo-

nipuolisia näkemyksiä ja kokemuksia eriävistä asioista. Yhdessä ulkopuolisten ja organisaation henkilöstön kanssa toteutettu tutkimus tarjoaa monipuolista näkökulmaa ulkoisista ja sisäisistä seikoista. (Mts. 59.)

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus pohjautuu pitkälti teoriaan, mutta se on kuitenkin tutkimustyyppiltään teoreettisen sijaan empiiristä. Eli voidaan sanoa, että laadullinen tutkimus pohjautuu pitkälti määriteltyjen kohteiden mittaamiseen ja niiden havainnointiin. Empiirisessä tutkimuksessa tarkoituksena ei ole keskittyä henkilön yksilöimiseen, vaan kokonaisuuteen, joka tutkimuksessa muodostuu. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 1.1.1.) Tyypillisiä tutkimusmetodeita kvalitatiivisessa tutkimuksessa ovat tekstianalyysi, haastattelu, havainnointi sekä litterointi. (Metsämuuronen 2011, 220).

3.1 Kehittämistehtävä

Kehittämistehtävän tarkoituksena on määritellä tarkkaan, mitä kehittämistyöllä tavoitellaan. Kehittämistehtävänä monesti pyritään kehittämään jokin konkreettinen toimintatapa tai tuotos. Kehittämistehtävän tulee olla tarkka, eikä liian pinnalliselle tasolle jäävä. Tärkeää olisi tehtävän määrittelyssä, että sitä on mahdollista mitata tuloksellisesti, jotta saadaan selville sen onnistuneisuus. (Moilanen, Ojasalo & Ritakoski 2015, 32.)

Kehittämistehtävänä opinnäytetyössä on 100 vastuullisuusteon kehittäminen toimeksiantajalle eli kyseessä on konkreettinen tuotos. Lopputuloksena syntyvillä teoilla pyritään kehittämään vastuullisuutta entisestään toimeksiantaja organisaatiossa sekä vahvistamaan sen roolia yrityksen strategiassa. Haasteena asetetussa kehittämistehtävässä on opinnäytetyön osalta se, ettei varsinaisia mittareita pystytä asettamaan. Opinnäytetyön prosessissa rakennetaan kyseiset teot, mutta niiden onnistuneisuutta pystytään mittaamaan vasta myöhemmin laskelmien tekemisen jälkeen. Aikaisempina vuosina vastuullisuutta ei ole mitattu, joten varsinaista kehitystä edellisvuosiin ei pystytä selvittämään.

3.2 Kehittämismenetelmät

Opinnäytetyö toteutetaan tutkimuksellisenä kehittämiprojektina, jossa kehitetään jo olemassa olevia tai luodaan täysin uusia vastuullisia ratkaisuja. Projektissa halutaan saada luotua mahdollisimman syvää tietoa aiheesta eikä pyrkimyksenä ole laaja määrä vastauksia, näin ollen kyseessä on laadullinen tutkimus. Havainnoinnin avulla voidaan nähdä, kuinka ihmiset toimivat luontaisissa ympäristöissä. Tämä mahdollistaa sen, että jokaisen paikalla olevan on helpompi puhua luontevasti ilman luotua haastattelutilannetta. (Moilanen, Ojasalo & Ritakoski 2015, 116.) Palavereihin osallistumalla havainnoijan roolissa voidaan keskustelusta löytää palasia kehittämistyöhön, joita ei osata välttämättä ajatella siihen kuuluviksi. Havainnoijan rooli tässä tutkimuksessa, niin kuin tyypillisesti kehittämistyössä, on jotakin passiivisen ja aktiivisen osallistujan välillä. Havainnointi on muodoltaan strukturoimatonta, sillä sitä ei tarkasti pystytä eikä ole tarvetta suunnitella etukäteen. Suunnittelematon havainnointi mahdollistaa monipuolisemman ja laajemman tiedon. Havainnoitua aineistoa kirjoitetaan ylös ja sitä hyödynnetään lopputulosta rakentaessa. Kun havainnoitua aineistoa on kirjoitettu ylös se pelkistetään, eli palavereista saatu materiaali kasataan yhteen listaukseen. Pelkistämisen kautta löydetään toistuvia asioita ja voidaan ymmärtää paremmin muutoksen tarvetta. (Mts. 119.)

Aivoriihityöskentelyllä pyritään ratkaisemaan ongelmia ryhmässä luovuutta hyödyntämällä. Yleisesti aivoriihikokouksiin osallistuva ryhmä on 6-12 henkilön kokoinen. Tarkoituksena on yhdessä ideoida erilaisia näkökulmia ja hakea ratkaisuja ongelmaan. Aivoriihen alkutilannetta kutsutaan lämmittelyvaiheeksi, jossa keskustelua johtava henkilö käy yhteiset toimintaperiaatteet läpi. Tämän jälkeen seuraa ideointivaihe, jonka tarkoituksena on vapaa ideointi ääneen ja niiden ylös kirjoittaminen. Viimeisenä toteutetaan valintavaihe, jossa keksittyjä ideoita käydään läpi ja niistä arvioidaan parhaat yhdessä ryhmän kanssa. (Mts. 160-161.) Tässä opinnäytetyössä aivoriihityöskentelyyn osallistuva ryhmä on pääasiassa kahden henkilön koostama. Kuitenkin koko henkilöstön kesken järjestetään viikkopalaverien yhteydessä muutama avoin aivoriihi, jossa jokainen voi tuoda esiin omia ideoita. Näin mahdollistetaan ulkopuolisen sekä organisaation sisäinen näkökulma asiaan, eli lopputuloksesta saadaan mahdollisimman monipuolinen. Palavereissa tapahtuneen havainnoinnin myötä saadaan kerättyä hyviä aihepiirejä, joita voidaan käyttää aivoriihityöskentelyssä teemoina. Organisaation henkilöstöltä tulleet seikat luovat aidon rakenteen sille, mitä asioita tulisi ottaa huomioon lopputuloksen näkökulmasta. Liitteistä voi löytää dokumentoituna aivoriihi sessioista kerättyjä ajatuksia ja niiden etenemistä.

4 Prosessikuvaus

Projektin prosessi alkoi varsinaisesti keväällä 2022 työharjoittelun aikana Salpausselän kisojen järjestävässä organisaatiossa Salppuri Oy:ssä. Tällöin vuoden 2022 kilpailuiden suunnittelussa voitiin panna merkille organisaation vastuullisuuden tila sekä huomioida mahdollisia parannuskohtia. Ideoita toteutettiin joissakin määrin jo harjoittelun aikana, mutta varsinainen ajatustyö alkoi vasta kilpailuiden jälkeen, loppu kevästä. Opinnäytetyön projektin varsinaisesti alkaessa 16.9. yhdessä organisaation johdon kanssa mietittiin, kuinka tapahtuman vastuullisuutta saataisiin parannettua ja luotua vastuullisuusviestintä kaikille ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi. Näin heräsi esiin 100 tekoa 100 vuoden kunniaksi. Yhdessä mietittiin tavoitteet, joihin kehittämistyöllä pyritään. Salpausselän kisojen vastuullisuus vastaava loi vastuullisuusohjelman, jossa tuodaan esille pääasiat yrityksen vastuullisuudesta ympäristövastuun sekä sosiaalisen vastuun aihepiireistä. Tämän pohjalta lähdettiin miettimään mitä asioita on tehty jo vastuullisesti, joita voisi nostaa 100 tekoon mukaan, sekä missä asioissa olisi hyvä parantaa tai tehdä muutoksia.

Kuvio 3. Prosessikuvaus

Jo heti projektin alettua tietoperustan kirjoittaminen sai alkunsa, sillä tämän kaltaisessa kehittämissä on tärkeää tietää aihepiiristä ja ymmärtää tämän hetken trendejä ennen varsinaista kehittämistä. Jotta 100 vastuullisuustekoa voitiin alkaa suunnittelemaan tuli olla tietoa siitä, mitä ylipäätään vastuullisuus on ja miten sitä voidaan hyödyntää Salpausselän kisojen kaltaisessa kansainvälisessä tapahtumassa. Tietoperustan työstäminen jatkui samalla, kun projekti eteni ja sitä pystyi hyödyntämään tekojen kehittämisessä.

Prosessia jatkettiin järjestämällä tapaamisia kahden kesken vastuullisuus vastaavan kanssa ja näissä tapaamisissa hyödynnettiin aivoriihi-työskentelyä. Näin molemmat osapuolet saivat tuoda esille omia ajatuksia ja mielipiteitä eri seikoista sekä yhdessä mietittiin, mitkä asiat olisivat olennaisia nostaa esille. Palaverimuistioita aivoriihi keskusteluista voi löytää liitteinä opinnäytetyön lopusta. Osasta palavereista kirjoitettiin word-tiedostoihin muistiin syntyneitä ideoita ja osa löytyy Whatsapp-keskusteluiden muodossa. Muistioissa on ajatuksia, jotka nousivat esille tapaamisten aikana. Prosessin edetessä organisaation eri tahoilta varmistettiin asioiden paikkansa pitävyyttä, jotta kaikki esitetty on totta. Ensimmäisessä tapaamisessa käytiin yhdessä läpi aihepiiri kerrallaan asioita, jotka sopisivat osaksi tekoja.

14.12. Salpausselän kisoihin ollessa enää 100 päivää julkaistiin ensimmäiset 10 tekoa tapahtuman verkkosivustolla sekä sosiaalisessa mediassa. Lahden torilla järjestettiin tapahtuma, jossa virallinen julkistus asiasta toteutettiin. Ensimmäiset kymmenen tekoa käytiin ennen julkaisua yhdessä viikko-palaverin yhteydessä varmistaen niiden paikkansa pitävyys sekä lupa julkaista kaikkien nähtäväksi. Varsinkin, kun kyseessä on kumppanuuteen, yhteistyöhön tai sponsorointiin liittyvä teko, on tärkeää käydä yhdessä läpi asioiden oikeellisuus ja luvat julkaisulle. Seuraavia tekoja julkaistiin noin 25 kappaletta 25.1., tämän jälkeen 24.2. noin 15 kappaletta. Tästä eteenpäin tekoja julkaistiin viikoittain, määrällisesti sitä mukaan, kun niitä saatiin vahvistettua. Vielä kisaviikolla julkistettiin joi-tain tekoja. Osa vastuullisuusteoista oli riippuvaisia yhteistyökumppanuuksista sekä niiden vahvistamisesta, joka aiheutti osittain viivästymistä niiden julkaisemisessa.

5 Tulokset

Tässä projektissa lopputuloksena syntyi 100 vastuullisuustekoa, jotka on muodostettu ympäristövastuun sekä sosiaalisenvastuun alle. Varsinaisesti teot on rakennettu perustumaan Salpausselän kisojen vastuullisuusohjelmaan. Vastuullisuusohjelmassa molemmat osa-alueet on jaettu vielä neljään sosiaalisenvastuun ja ympäristövastuun teemaan, jotka ovat paikallisuus, yhteisöllisyys ja perinteet, yhdenvertaisuus, viestintä ja vaikuttaminen, vähäpäästöiset liikkumISRatkaisut, energia- ja vesitehokkuus, fiksit hankinnat ja kulutus sekä lajittelu ja kierrätys. Näiden lisäksi on luotu kuusi painopistettä vastuullisuuden viestinnälle, näitä ovat paikallisen elinvoiman tukeminen, urheiluperinteet ja ihmisten hyvinvointi, yhteisöllisyys ja yhdenvertaisuus, vähäpäästöinen liikkuminen, kestävät hankinnat ja kulutus sekä lajittelu ja kierrätys.

Osa syntyneistä teoista on monipuolisempia ja sisältävät lyhyen selosteen Salpausselän kisojen verkkosivustolla, kun taas osa on yksinkertaisesti otsikkonsa mukainen. Selitteelliset teot on nostettu listan kärkeen ja niitä on yhteensä 45 kappaletta. Teko listoilta voi myös huomata, että useampi näistä sopisi sekä sosiaalisen- ja ympäristövastuun alle. Virallinen julkaistu lista teoista löytyy Salpausselän kisojen verkkosivuilta. Verkkosivuilla julkaistu lista teoista ei ole järjestyksessä, vaan teot ovat sekaisin, eli lopputuloksissa esitetty lista ei ole samassa järjestyksessä kuin verkkosivuilla. (Vastuullisuus. 100 vastuullisuus tekoa. N.d.)

5.1 Sosiaalinen vastuu

1. Koululaiset ilmaiseksi tapahtumaan
2. Perinteikkäät lajikohtaiset pokaalit jaetaan taas!
3. Yhteistyöllä kisafillis koko kaupunkiin
4. Salppuri100 Klubilla parempaa työelämää
5. Koulutamme yhdenvertaisuuteen
6. Salppuri100 Klubin stipendi nuorelle urheilijalle
7. Vapaaehtoistarinat näkyväksi
8. Kisaoluet perinteikkäällä ulkoasulla
9. Kisaorganisaation toimisto perinteisissä taloissa
10. Vastuullisuusviestintämme on avointa ja läpinäkyvää
11. Lasten lumipäivät saa lapset liikkumaan
12. Esteettömät kulkureitit selkeästi kartalla
13. Koululaiset joukolla kisoihin
14. Ihmisoikeudet kuuluvat urheilun ytimeen
15. Kansallispujutreffit mäkimontussa
16. Tuemme lasten ja nuorten mielenterveystyötä
17. Juhlagaala satavuotiaan Salppurin kunniaksi
18. Kisamuistoja metsästämissä
19. Suurhallin monipuolinen lastenohjelma liikuttaa lapsia kisa-aikana
20. Lämpimiä Meet and greet -urheilijatapaamisia
21. Juhlavuosi vaatii juhlakirjan!
22. Juhlagaala satavuotiaan Salppurin kunniaksi
23. Muistamme ja kiitämme vapaaehtoisia järjestämällä vapaaehtoisille kiitosjuhlan intensiivisen ja antoisan kisarupeaman jälkeen.
24. Esikoululaiset pääsevät opettajineen ilmaiseksi nauttimaan kisojen lastenohjelmasta ensimmäisenä kisapäivänä perjantaina.
25. Huolehdimme hyvän työnantajan tavoin tarkasti vapaaehtoisten työolosuhteista ja -hyvinvoinnista, työturvallisuudesta ja perehdyttämisestä.
26. Perinteet kunniiaan: Kisoilla on – tietenkin – myös oma postimerkki ja postileima!
27. Koulutuskeskus Salpauksen kokki- ja catering-alan opiskelijat pääsevät tutustumaan 100-vuotisjuhlagaalan järjestelyihin sekä mukaan tarjoilemaan ja keittiömestareiden apukokeiksi Casseli Cateringin kanssa yhteistyössä.
28. Laitetaan monttu laulamaan! Kisalauantaina ennen ilotulitusta innostetaan koko yleisö laulamaan talven suurimmassa karaokessa. Meidän Salppurin yhteinen sävel yhdistää!
29. Tarjoamme vapaaehtoisille innostavia kokemuksia ja inspiroivan työympäristön, työkokemuksia eri aloilta ja uusia tuttavuuksia ja ystäviä.
30. Emme hyväksy minkäänlaista syrjintää tai häirintää. Korostamme kaikkien tasa-arvoista kohtelua ja kaikkia hyväksyvää käytöstä.
31. Perinteinen lippulasku palaa jälleen ohjelmaan, yhteistyössä Isku Oy:n kanssa.
32. Vastuullisuusteot ansaitsevat näkyvyyttä. Siksi tuomme meidän tekemme näkyviksi myös Planet Companyn käteväen ja vastuullisuusverkostoja vahvistavan alustapalvelun avulla.
33. Opinnäytetyössään "Vapaaehtoistarinat osana vastuullisuustekoja" Inka Salmi (Haaga-Helia AMK) nostaa esiin kisavapaaehtoisten kisakokemuksia ja -fiiliksiä. Haastattelut inspiroivat uusia vapaaehtoisia, myös seuraaville vuosille!
34. Tuomme esiin paikallista osaamista ja lähituotteita ja -raaka-aineita kaikissa sosiaalisen median kanavissamme.
35. Aktiivisella vastuullisuusviestinnällä innostamme ja motivoimme kisavieraita, yhteistyökumppaneita sekä sidosryhmiä toimimaan vastuullisilla tavoilla.
36. Tuemme paikallista taidetta ja taiteilijoita. Lahtelaisen tilataideteoskaksikko psychedelicaravanin eli Petteri Jerkun ja Anssi Ahlbergin vaikuttava kangas- ja UV-valotaideteos ilahduttaa kisäkävijöitä hiihtosillan alla.
37. Sotaveteraanit pääsevät maksutta sisään näyttämällä joko sotilaspassin rintamasotilastunnusta tai Kela-korttia, jossa on R-tunnus. Tarvittaessa myös saattaja pääsee kisoihin maksutta.

Kuvio 4. Sosiaalisen vastuun teot 1/2

38. Esteettömästi kannustamaan: Pyörätuolilla pääsee liikkumaan kaikilla keskeisillä yleisöalueilla ja esteettömiä pyörätuolipaikkoja on varattu sekä hiihtostadionin katsomon katetulle puolelle että mäkikatsomoon erikseen merkityille paikoille.
39. Pyörätuolilla liikkuvan henkilön saattaja pääsee maksutta kisoihin. Saattaja/avustaja ei tarvitse omaa lippua, vaan kulkee saatettavan henkilön mukana.
40. Suomen vaikuttavin vastuullisuusseminaari
41. Sitoutamme yhteistyökumppaneita vastuullisiin toimiin
42. Legendaarinen kisamakkara lähituottajalta
43. Ei löytötavaroita, vaan löydettyjä tavaroita
44. Palkintokukat toimittaa paikallinen kukkakauppa Kukkapii.
45. Painotamme kaikissa hankinnoissamme paikallisten tuotteiden ja palveluiden käyttöä, jolloin kulu- tus- ja hankintaratkaisulla tuetaan ympäristön hyvinvointia ja voimistetaan paikallisyhteisön toimi- vuutta.
46. Opinnäytetyössään Kea Kallioinen (Jyväskylän ammattikorkeakoulu) on työstänyt Salpausselän kiso- jen sataa vastuullisuustekoa ja ollut mukana vahvistamassa kisojen vastuullisuusosaamista.
47. Olemme mukana hiihtourheilun vastuullisuuden edistämässä myös kansainvälisellä kentällä osal- listumalla kansainvälisen hiihtoliiton uuden vastuullisuusstrategian kehittämiseen.
48. PuusuksiTeam vaalii nimensä mukaisesti puusuksihiihtoperinnettä ja tuo kisoihin nähtäväksi puu- suksien tervausnäytöksen.

Kuvio 5. Sosiaalisenvastuun teot 2/2

Yllä esitetyt 48 sosiaalisenvastuun tekoa muodostuivat eri sidosryhmiltä saadun palautteen, orga- nisaation huomioiden sekä tämän päivän vastuullisuus trendien myötä. Tietoperustan pohjalta muodostui vahva kuva siitä, mitä ihmiset vaativat vastuullisuudelta. Tämä mahdollisti uusien ideoi- den syntymisen sekä vanhojen esiin nostamisen. Aivoriihi työskentelyä hyödyntämällä saatiin yh- distettyä tietoa, jolloin tekoja syntyi. Alla hieman avattuna tärkeimpiä teoista.

Ensimmäisenä tekona sosiaalisenvastuun listauksessa on koululaiset ilmaiseksi tapahtumaan, eli yhdessä Lähi-Tapiolan kanssa tarjotaan kaikille Päijät-Hämeen peruskouluikäisille koko viikonlopun alueliput Salpausselän kisoihin. Jo vuoden 2022 kilpailuissa sama yhteistyö tehtiin Lähi-Tapiolan kanssa, jolloin lippuja jaettiin noin 22 000 ja määrä on sama myös vuoden 2023 kilpailujen osalta. Koululaisliput tuovat menneiden vuosien perinteet takaisin tähän päivään. Näin saadaan lapsia ja nuoria mukaan kilpailun huumaan ja jopa innostumaan niin, että tulevaisuudessa se muodostuu heille perinteeksi. Kisoissa ei ole ainoastaan urheilua ja aikuisten oheistapahtumia, sillä lapsille on

järjestetty myös aktiviteettia alueelle. Lasten lumipäivät järjestetään Karpalon alueella tapahtuman aikana, jossa lapset pääsevät kokeilemaan maastohiihtoa, mäkihyppyä sekä ampumahiihtoa. Lumipäivien järjestäjänä toimii Suomen Hiihtoliitto apunaan urheiluseurojen, kunnan ja oppilaitosten väki. Lasten lumipäivien järjestäminen on mukana 100 teon listauksessa, sillä sen avulla lapsia tuodaan urheilun pariin ja yhteisöä kasvatetaan sekä vahvistetaan. Myös Lahden suurhallilla järjestetään lapsille aktiviteetteja mukaan lukien erilaisia pomppulinnoja sekä tempuratoja. On tärkeää, että lapsetkin viihtyvät ja innostuvat osallistumaan mukaan urheilun juhlaan.

Salppuri100 Klubi on vasta perustettu yritys yhteisö, jonka avulla pyritään edistämään yhteisöllisyyttä, kasvattamaan verkostoja sekä liiketoimintasuhteita ja yhdessä parantamaan yhteisön jäsenten hyvinvointia (Salppuri100 klubi). Salppuri100 Klubin ympärille on muodostunut myös kaksi vastuullisuustekoa. Ensimmäinen teosta on itse yhteisön perustaminen, toisena tekona on nostettu Salppuri100 Klubin mahdollistama stipendi Lahden Hiihtoseuran nuorelle urheilijalle vuosittain. Stipendin avulla luodaan nuorille urheilijoille rahallinen tuki harjoitteluun ja kehitykseen.

Yhdenvertaisuus on iso osa-alue sosiaalisessa vastuullisuudessa varsinkin urheilun parissa, siksi se onkin nostettu isosti mukaan Salpausselän 100 vastuullisuustekoon. Vapaaehtoiset sekä tapahtumaorganisaatio koulutetaan selkeästi toimimaan yhdenvertaisesti ja syrjimättömästi jokaista kohtaan. Kouluttautuminen takaa turvallisen ympäristön tapahtuma-alueella jokaiselle osallistujalle. Liikuntarajoitteiset ovat näkyvä osa vähemmistöryhmiä, joten heidän turvallinen ja helppo liikkuminen myös teoissa mukana.

Paikallisuus on todella tärkeässä roolissa Salpausselän kisoissa, joten paikallisten yritysten kanssa on rakennettu yhteistöitä sekä luotu personoituja Salpausselän kisojen 100-vuotis juhlatuotteita. Jo vuoden 2022 kisoissa lanseerattiin yhdessä paikallisen tuottajan kanssa kisamakkara. Kyseinen kisamakkara jatkaa edelleen juhlakisoissa myyntiään. Myös paikallisen Hartwallin kanssa juhlistetaan juhlakisoja kilpailuille personoiduilla Lahden Erikois Kisaoluilla. Etiketeissä on hyödynnetty perinteitä kunnioittaen menneidenvuosien kisajulisteita. Oluesta on saatavilla myös alkoholiton versio. Yhteistöissä ollaan haluttu tuoda esiin paikallisuutta ja valikoida mahdollisuuksien mukaan paikallisia lähituottajia. Nämä edesauttavat ympäristöpäästöjen vähentämisessä sekä luovat yhteisöllisyyttä paikallisten toimijoiden kesken.

5.2 Ympäristövastuu

49. Tekoälyä käyttävät robotit lajittelevat yritysätteet puhtaiksi kierrätysraaka-aineiksi
50. Hiilinieluja vähintään seuraavaksi 100 vuodeksi
51. Lisää junavuoroja
52. Joukkueet liikkuvat ympäristöystävällisesti
53. Tarjoamme uudelleentäytettävät vesipullot
54. Ei yhtään pulloa hukkaan
55. Tehokas ja ympäristöystävällinen lumetusjärjestelmä
56. Pääsylippu on bussilippu
57. Ei kertakäyttöisiä kisatuotteita
58. Käytämme uudelleen opasteita, kyttejä ja banderolleja
59. Vähemmän tavaraa, enemmän digitaalista materiaalia
60. 100-vuotisjuhlakalakeitto Vesijärven kaloista
61. Kannustamme vapaaehtoisia ympäristövastuulliseen liikkumiseen
62. Vähäpäästöiset autot organisaation ja toimitsijoiden käytössä
63. Kisa-alueen siisteys osaavissa käsissä
64. Ylijäänyttä ruokaa lahjoitetaan niitä tarvitseville
65. Koko tapahtuman hiilijalanjälki
66. Noin 10 % käyttämästämme energiasta on vihreää sähköä Urheilukeskuksen aurinkopaneeleista.
67. Vähennämme turhaa energiankulutusta: suljemme koneet ja laitteet aina, kun niitä ei käytetä.
68. Vuokraamme kisoihin tarvittavat TV:t ja tietokoneet ja saamme tulostimet käyttöömmä Digital Office Companyn kautta.
69. Tehostamme ja ohjaamme lajittelua ja kierrätystä kisaorganisaation tiloissa ja median tiloissa.
70. Ohjeistamme vapaaehtoisia kierrättämään ja lajittelemaan oikein.
71. Vähemmän ajokilometrejä: Järjestämme autojen ja moottorikelkkojen tankkaukset ja pesut mahdollisimman lähellä kisapaikkaa.
72. Vastuullisuusseminaarin kahvitauoilla tarjolla ainoastaan kasvisvaihtoehtoja.
73. Keräämme akkreditointikorttien kanssa käytettyjä kaulanauhoja jatko- ja uudelleenkäyttöä varten.
74. Lainaamme ja vuokraamme tapahtuman kannalta elintärkeät yhteydenpitovälineet eli radiopuhelimet joka vuosi, emme osta uusia laitteita.
75. Seuraamme ja arvioimme vastuullisuustoimintaa kisojen koko elinkaaren ajan, jolloin toimintaa voidaan muuttaa joustavasti tarpeen vaatiessa.
76. Jätehuollon kokonaissuunnittelu ja järjestäminen on tärkeä osa onnistunutta tapahtumaa. Yhteistyössä Remeon kanssa rakennamme jätteiden keräys- ja lajittelupisteitä riittävästi ja ne sijoitetaan järkevästi.
77. Kisaorganisaation autot putsaa PesuParoni, jonka oma jätevedenpuhdistamo puhdistaa 95% pesuvedestä ja tehokas pesula putsaa saman määrän autoja tunnissa kuin 20 perinteistä autopesulaa.
78. Käytämme mahdollisuuksien mukaan kierrätetyistä materiaaleista valmistettuja somisteita.
79. Tapahtumien ruokatarjoiluista usein jopa 35 % päättyy ruokahävikiksi eli jätteeksi. Voimme vähentää tapahtuman ruokahävikkiä muun muassa vapaaehtoisruokailuiden yhteydessä.
80. Vegesafkaa tarjolla! Ruokatarjonnasta löytyy joka vuosi enemmän kasvis- ja vegaanivaihtoehtoja. Mukana mm. Mamma Marian vegaaninen pastamuki, Royal Grillin vegekebab ja Junk Y Veganin Hot Dog.
81. Suosimalla tapahtuman hankinnoissa paikallisia tavara- ja palveluntuottajia ja lyhyitä kuljetusmatkoja vähennämme tehokkaasti kisojen hiilidioksidipäästöjen määrää.

Kuvio 6. Ympäristövastuun teot 1/2

82. Pidämme huolta ruokatoimijoiden kierrätys- ja lajittelumahdollisuuksista, varsinkin ruokaöljyn fik-
susta keräyksestä.
83. Samoilla somisteilla monet juhlat. Kisojen juhlaaialaa tai VIP-tiloja varten ei osteta uutta, vaan
somituksesta vastaa lahtelainen juhlapalveluyritys Via Deco uusiokäyttö- ja kierrätysomisteilla.
84. Vähennämme syntyvän jätteen määrää tehostamalla alueen kierrätyspisteiden merkintöjä.
85. Vähentämällä tapahtumassa syntyvän jätteen määrää parannamme materiaalien kierrätystä ja
edistämme kiertotaloutta.
86. Mainosaitakehikkoja ja betonipainoja käytetään tapahtuman rakentamisessa vuosi toisensa jäl-
keen.
87. Vähennämme turhaa hävikkiä ja tilaamme tuotteita vain tarvittavat määrät, menekin mukaan.
88. Lainaamme ja käytämme samoja kahvinkeitinimiä, vedenkeitinimiä ja muita keittölaitteita joka vuosi.
89. Kisojen 100-vuotisjuhlaaialan illallisella valittavissa joko kasvismenu tai paikallista lihaa ja kalaa
hyödyntävä menu yhteistyössä Casseli Oy:n kanssa.
90. Yhteistyökumppanimme Casselin Cateringin valmistamissa menuissa kaikki pääraaka-aineet on han-
kittu paikallisilta toimittajilta. Toimitusketju siis ilman ylimääräisiä välikäsiä ja kuljetuksia suoraan
asiakkaiden lautaselle.
91. Kannustamme yleisöä hyppäämään julkisen liikenteen kyytiin: Nettisivuiltamme voi napata ohjeet
sopivien bussireittien ja -pysäkkien löytämiseksi.
92. 100-vuotias hirsisauna lämpenee luonnollisesti vain lähialueen puulla. Yhteistyökumppanimme
Metsolan Piha ja Puu vastaa siitä, että pököä riittää pesään.
93. Fluoria sisältävät suksivoiteet kuuluvat vaarallisen jätteen keräykseen. Siksi järjestämme huoltoalu-
eille ja -tiloihin vaarallisen fluorivoiteiden keräykseen soveltuvat vaarallisen jätteen astiat.
94. Lahtelainen Teerenpeli Panimo & Tislaamo tarjoaa juomia, jotka valmistetaan kevyellä hiilijalanjäl-
jellä: oman puupellettivoimalaitoksen energian ja vihreän sähkön ansiosta niiden hiilijalanjälki on
vain noin 10 % fossiilisiin energioihin verrattuna.
95. Urheilukeskuksen ravintola Voiton tarjoamat liha- ja maitotuotteet ovat täysin kotimaisia ja
kalat joko sertifioituja tai WWF Suomen Kalaoppaan suosittelulistalta.
96. Find the Fish -olut tekee paluun juhla-kisojen kunniaksi
97. Lauantai-illan huuman kruunaa ilotulitus
98. Lahtelaisen Kempowerin sähköautojen latauspisteet tuovat virtaa kisa-autoihin.
99. Yhteistyössä lahtelaisen Print Teamin kanssa kaikkien kylttien, banderollien, opasteiden ja
muun materiaalin logistiikka toimii lyhyellä matkalla paikallisesti. Print Teamin tuotteissa ei käytetä
pvc-muoveja vaan suositaan kierrätysmateriaaleja.
100. Huolto- ja voitelukontit kisoihin toimittava Algeco pyrkii suojelemaan ympäristöä sekä jatku-
vasti varmistamaan, että tuotteilla ja palveluilla on vain vähän tai ei lainkaan kielteistä vaikutusta
ympäristöön.

Kuvio 7. Ympäristövastuun teot 2/2

Myös ympäristövastuun teot on luotu vahvasti monen eri sidosryhmän ja näkemyksen pohjalta. Ympäristö teoissa monissa näkyy paikallisten toimijoiden kanssa luotu yhteistyö, joka mahdollistaa lyhyet kuljetus matkat näin vähentäen aiheutettua ympäristö kuormaa. Myös monia vaihtoehtoi-
sia toimijoita on valikoitu heidän vastuulliseen toimintaan perustuen. Esimerkiksi Perinteeksi muo-
dostuneet Salpausselän kisojen lauantain iltamäen jälkeen ammuttavat ilotulitteet on huomioitu

vastuullisuuden näkökulmasta. Pyroten Oy järjestää kisojen ilotulituksen ympäristöystävällisillä raketeilla, joissa suurin osa savusta on vesihöyryä.

Listasta löytyy tekona tehokas ja ympäristöystävällinen lumetusjärjestelmä. Lahdessa on panostettu lumetusjärjestelmään ja se on luotu mahdollisimman ympäristöystävälliseksi. Vesi lumetusta varten pumpataan aivan Salpausselän vierestä, Vesijärvestä. Suoraan järvestä pumpattava vesi säästää energiaa, sillä veden lämpötila on niin matala, ettei sen suurempia viilennyksiä tarvitse suorittaa. Lahdessa säilötään myös lunta edellisvuodelta aivan hiihtolatujen tuntumaan. Lumi kuljetetaan sille tarkoitettuun paikkaan, jossa se peitetään hakkeella, joka eristää ja tehostaa lumen säilyvyyttä kesän yli. Näillä keinoilla kisat voidaan mahdollistaa jopa heikommassa lumitilanteessa ympäristöystävällisin keinoin.

Yhtenä merkittävänä tekona listassa on Ei yhtään pulloa hukkaan. Kyseisellä teolla tarkoitetaan, että kisoissa panostetaan pullojen kierrätykseen ettei pulloja joudu roskien joukkoon. Vaikka tämä on suomalaisille itsestään selvä asia, kisoissa on paljon ulkomaalaisia, jotka eivät kierrätä pulloja erikseen. Tämä on merkittävä ympäristöteko ja vähentää muovin joutumista jätteisiin. Myös yhdessä Lahti Aquan kanssa joukkueille tarjotaan uudelleen täytettävät vesipullot, joka vähentää vielä entisestään muovipullojen käyttöä kokonaisuudessaan.

Lahden Seudun Liikenteen kanssa yhteistyössä on mahdollistettu pääsylipulla pääsy paikallisliikenteen linja-autoihin. Pääsylippuja voi hyödyntää busseissa tapahtumaviikonlopun ajan. Näin saadaan tehostettua julkisen liikenteen hyödyntämistä autojen sijaan. Eikä ainoastaan pääsylipulla, mutta myös akkreditointi-kortilla kaikki vapaaehtoiset pääsevät kisoihin julkista liikennettä hyödyntämällä veloituksetta. Lahdessa suurin osa linja-autoista on sähkökäyttöisiä, joka vähentää matkustamisesta syntyviä päästöjä entisestään. Myös junavuoroja yhdessä VR:n kanssa on lisätty, joka kannustaa kauempaakin tulevia hyödyntämään junia.

Salpausselän kisoihin osallistuvien joukkueiden matkat lentokentältä sekä majoituksista vaativat kulkuneuvot, joilla he liikkuvat. Reissu Ruodin kanssa yhteistyössä joukkueiden liikkuminen toteutetaan mahdollisimman vähäpäästöisillä busseilla. Liikkuminen Lentokentältä sekä majoituspaikoilta synnyttävät suuren määrän päästöjä, joten vähäpäästöisillä linja-autoilla liikkuminen vähentää päästöjä huomattavasti verrattaessa normaaleihin busseihin.

Näiden näkyvämpien tekojen ohella mukana on paljon pieniä, mutta omalta osaltaan hiilijalanjälkeen kokonaisuudessaan vaikuttavia nostoja. Kisoissa on panostettu lähituotantoon voimakkaasti ja pyritty siihen, ettei raaka-aineiden toimituksista aiheudu paljon päästöjä. Myös jätteiden määrään vaikuttavia tekijöitä on huomioitu esimerkiksi panostamalla jätehuoltosuunnitelmaan, tilattavien raaka-aineiden sekä tavaroiden määrään sekä selkeään viestintään eri sidosryhmille, jotta kierrätys huomioidaan jokaisen osalta.

Pohdinta

Opinnäytetyön aihe on uudenlainen eikä vastaavaa kehittämistyötä ole tehty aikaisemmin. Erilaisia yritysten ja jopa tapahtumien vastuullisuuteen liittyviä tutkimuksia on kuitenkin olemassa, mutta vertailu kohteita työlle ei juuri ole. Kuitenkin vastuullisuuden ollessa vahva nouseva trendi, löytyy siitä monenlaista materiaalia verkosta sekä kirjallisuudesta. Monipuolisen tietoperustan sai rakennettua hyödyntäen yritys- sekä yksityishenkilöiden näkökulmia. Tavoitteena oli kehittää Salpausselän kisojen vastuullisuutta sekä vahvistaa vastuullisuuden merkitystä organisaation strategiasa. Konkreettinen tuotos työlle oli 100 vastuullisuustekoa sosiaalisen- sekä ympäristövastuun aihepiireistä.

Kehittämistyön tuloksena syntyi siis 100 vastuullisuustekoa, joista hieman alle puolet ovat sosiaalista vastuullisuutta ja loput ympäristövastuullisuutta. Teoista osa on laajempia kokonaisuuksia sisältäen Salpausselän kisojen verkkosivuilla selitteen itse teon yhteydessä. Osa taas on vastaavasti pienempiä, yhdellä tai muutamalla lauseella avattuja. Sosiaalisen vastuullisuuden alla olevat teot koostuivat teemoista paikallisuus, yhteisöllisyys ja perinteet, yhdenvertaisuus, viestintä ja vaikuttaminen. Ympäristövastuussa näkyvät osa-alueet olivat puolestaan vähäpäästöiset liikkumisratkaisut, energia- ja vesitehokkuus, fiksut hankinnat ja kulutus sekä lajittelu ja kierrätys. Edellä mainitut osa-alueet kattavat laajasti molemmat vastuullisuuden näkökulmat, jolloin lopputuloksiin on saatu luotua monipuolinen kokonaisuus.

Alkuun ajatus 100 teon valmistumisen ajankohdasta oli hyvissä ajoin ennen itse kilpailuita, kuitenkin osoittautui, että se ei yksinkertaisesti ole mahdollista. Vielä viimeisiin hetkiin kisaviikolle asti, erilaiset yhteistyökumppanuudet muuttuivat sekä eri osa-alueiden toimijoita vaihtui. Projekti lähti alussa hyvin käyntiin ja yhteisiä tapaamisia saatiin pidettyä lähes viikoittain sekä osallistuminen Salppuri Oy:n viikkopalaverihin onnistui hyvin. Kuitenkin projektin edetessä kohdattiin vaikeuksia

yhteisten tapaamisten järjestämisessä. Tämä toi omalta osaltaan haasteita aikatauluttamisessa sekä projektin etenemisessä.

Itse tutkimuksen tai kehitystyön taustatyön tekeminen osoittautui hieman haastavaksi tehtävän laadun vuoksi. Koska tarkoituksena on rakentaa jotain aivan uutta ja luoda monipuolinen listaus teoista, oli tärkeää saada monia näkemyksiä samaan tilaan. Näin varsinainen haastattelun tekeminen ei onnistunut, jolloin tyydyttiin palaverihin osallistumiseen osittain kuuntelijan roolissa havainnoimaan. Monia huomioita vastuullisuuden kehittämiseen syntyi jo harjoittelun aikana erilaisen havaintojen kautta, jolloin näitä oli haastava raportoida. Itse tehtyjen havaintojen pohjalta syntyneitä ajatuksia hyödynnettiin aivoriihityöskentelyssä.

Suurimpina haasteina opinnäytetyö prosessissa oli lopullisten 100 teon muodostaminen, sillä monet niistä on sidoksissa yhteistyökumppanuuksiin. Työn valmistuminenkin viivästyi alkuperäisestä ajasta osin sen takia, että yhteistyökumppanuuksia jopa vaihtui ihan loppu metreille asti. Haasteena voidaan nähdä myös henkilökunnan eriävät tiedot asioista. Suurin osa havainnoinnista tapahtui yhteisissä palaverissa, joista usein puuttui yksittäisiä henkilöitä, joilla on tarkkaa tietoa tietyistä asioista. Ulkopuoliselta taholta tuli myös palautetta teoista, etteivät ne ole konkreettisia numeraalisia parannuksia. Varsinaisesti teoissa lähinnä ympäristövastuun puolella lopputuloksena ei pystytty luoda tarkkoja numeraalisia tekoja, sillä varsinaisia lukuja aikaisemmilta vuosilta ei ole. Näistä kisoista kuitenkin tehdään tarkemmat vastuullisuuslaskelmat, jolloin seuraavina vuosina niitä voidaan hyödyntää vastuullisuuden parantamisessa ja seurata sekä raportoida omaa kehitystä tarkemmin.

Koska vastuullisuus on kokoajan kehittyvä aihepiiri yritysmaailmassa, myös opinnäytetyön kirjoittamisen aikana sen käsitteissä tapahtui muutoksia. Vaikka tässä opinnäytetyössä puhutaan päästöjen kompensoinnista, kyseistä sanaa ei tule enää käyttää, vaan kyseessä on vapaaehtoiset ilmasto-ot. Tämä jatkuva kehitys ja muutos vastuullisuudessa ja sen käsitteistössä aiheuttaa sen, että koko opinnäytetyö prosessin ajan on täytynyt pysyä ajan tasalla mahdollisten muutosten johdosta.

Kaiken kaikkiaan kehittämistyössä syntyneet tulokset luovat kuvaa toimeksiantaja yrityksestä sekä heidän arvoista. Myöhemmin toteutettavat mittaukset esimerkiksi eri osa-alueiden ympäristövaikutuksista luovat hyvän pohjan seuraaville vuosille, joista voidaan lähteä parantamaan. 100-teon

toteutumisesta ja onnistumisista sekä epäonnistumisista raportoidaan tarkemmin myöhemmin. Opinnäytetyössä luodun konseptin pohjalta myös muut tapahtumat voivat rakentaa omaa vastuullisuuttaan sekä saada uusia näkökulmia vastuullisuuden toteuttamiseen. Kaiken kaikkiaan kehittäminen on onnistunut ja lopputulos saatiin luotua vuoden 2023 kisoihin mennessä.

Lähteet

About the International Ski and Snowboard Federation (FIS). 2022. Julkaisu FIS:n verkkosivuilla. Julkaistu 19.10.2022. Viitattu 11.1.2023. <https://www.fis-ski.com/en/inside-fis/about-fis/general/facts-figures>

Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet. N.d. Artikkelin Suomen Ulkoministeriön verkkosivuilla. Viitattu 17.11.2022. <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet#:~:text=YK%3An%20jäsenmaat%20sopivat%20vuonna,turvata%20hyvinvointi%20ympäristöll%20kestävällä%20tavalla>

Black Lives Matter Moves from Protest to Action for Athletes. N.d. Artikkelin Global Heroes verkkosivuilla. Viitattu 20.2.2023. <https://www.globalheroes.com/black-lives-matter-movement-in-sport/>

Chernushenko, D., Stubbs, D., Van der Kamp, A. 2001. Sustainable sport management: running an environmentally, socially and economically responsible organization. United Nations sähköinen kirjasto. Viitattu 17.11.2022. <https://digitallibrary.un.org/record/453171>

Ekokumppanit. 2021. EkoLive: Vastuullinen urheilutapahtuma – näin se tehdään! keskusteluohjelma. Youtube-videopalvelu. Julkaistu 14.9.2021. Viitattu 28.10.2022. https://www.youtube.com/watch?v=g0kiT_JhY8

FIS set to become first Climate positive winter sport. 2021. Julkaisu FISin verkkosivuilla. Julkaistu 9.11.2021. Viitattu 23.11.2022. <https://www.fis-ski.com/en/international-ski-federation/news-multimedia/news-2022/fis-set-to-become-first-climate-positive-winter-sport>

Halving the Carbon Footprint of the Games. N.d. Artikkelin Pariisin 2024 Olympialaisten verkkosivuilla. Viitattu 17.4.2023. <https://www.paris2024.org/en/delivering-carbon-neutral-games/>

Hassan, D. & Lusted, J. 2013. Managing Sport: Social and Cultural Perspective. Routledge 2013.

Hellström, E. & Parkkonen, P. 2022. Vastuullisuuden tulevaisuus. Julkaisu Sitran verkkosivuilla. Julkaistu 30.6.2022. Viitattu 11.1.2023. https://www.sitra.fi/app/uploads/2022/06/sitra_vastuullisuuden_tulevaisuus_fin_0822.pdf

Hiilijalanjälki, hiilikädenjälki tai hiilidioksidipäästö. 2021. Julkaisu puutuoteteollisuuden verkkosivuilla. Julkaistu 20.1.2021. Viitattu 8.4.2023. <https://puutuoteteollisuus.fi/tietoa-puusta-ja-tuotteista/hiilijalanjalki-hiilikadenjalki>

Jylhä, E. & Viitala, R. 2013. Liiketoimintaosaaminen : menestyvän yritystoiminnan perusta. Helsinki: Edita 2013.

Koivula, K. 2021. Vastuullisuuskeskustelussa sosiaalisen vastuun roolia on korostettava. Artikkelin Aalto Yliopiston verkkosivuilla. Julkaistu 2.3.2021. Viitattu 15.3.2023. <https://www.aalto.fi/aalto-leaders-insight/2021/vastuullisuuskeskustelussa-sosiaalisen-vastuun-roolia-on-korostettava>

Lahti – Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021. 2020. Tapahtuma-opas Green Lahti-sivustolla. Julkaistu 23.3.2020. Viitattu 1.12.2022. <https://greenlahti.fi/wp-content/uploads/2020/06/Yleisyisy-ymparistopaakaupungista.pdf>

Lahti Ski Games vastuullisuusohjelma 2023. N.d. Viitattu 2.12.2022. https://lahtiskigames.com/wp-content/uploads/2023/03/Vastuullisuusohjelma_Salpausselan-kisat-2023.pdf

Masterman, G. 2022. Strategic sports event management. Routledge 2022.

Measuring Key KPI's for Sustainability as a Business. 2017. Artikkelin Compare your Footprint verkkosivuilla. Julkaistu 5.8.2017. Viitattu 11.1.2023. <https://www.compareyourfootprint.com/measuring-key-kpis-sustainability-business/>

Metsämuuronen, J. 2011. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä : opiskelijalaitos. Helsinki: International Methelp 2011.

Mitä hiilineutraalius tarkoittaa ja miten se saavutetaan 2050 mennessä? 2019. Artikkelin Euroopan parlamentin sivustolla. Julkaistu 4.10.2019. Viitattu 30.10.2022. <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/society/20190926STO62270/mita-hiilineutraalius-tarkoittaa-ja-miten-se-saavutetaan-2050-menessa>

Moilanen, T., Ojasalo, K. & Ritakoski, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Sanoma Pro 2015.

Salppuri100 klubi. Vahvaa verkostoitumista ja hyvinvointia yrityspäättäjille. N.d. Julkaisu Salpausselän kisojen verkkosivulla. Viitattu 15.4.2023. <https://lahtiskigames.com/yrityksille/salppuri100-yhteiso/>

Sauramaa, A. 2021. Fossiilivapaus tarvitsee päästövähennysten lisäksi hiilinieluja. Artikkelit Vattenfall-verkkosivuilla. Viitattu 15.4.2023. <https://www.vattenfall.fi/fokuksessa/yrityksille/fossiilivapaus-tarvitsee-paastovahennysten-lisaksi-hiilinieluja/>

Urheillaan ihmisiksi. 2020. Suomen Olympiakomitean luoma vastuullisuusohjelma Olympiakomitean verkkosivuilla. Julkaistu 4.2.2020. Viitattu 15.3.2023. <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/02/ee3bcc3b-urheiluyhteison-vastuullisuusohjelma-2020-2024.pdf>

Vastuullinen Suomi: Ihmiset. N.d. Artikkelit Vastuullinen Suomi verkkosivuilla. 15.4.2023. <https://www.vastuullinensuomi.fi/ihmiset/>

Vastuullisuus. 100 vastuullisuustekoa. N.d. Julkaisu Salpausselän kisojen verkkosivuilla. Viitattu 10.4.2023. <https://lahtiskigames.com/100-years/vastuullisuus/>

Pekkola, H. 2020. Tapahtumajärjestämisen vastuullisuus. Opinnäytetyö, AMK. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma. Viitattu 4.1.2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/339749/Pekkola_Hanna.pdf?sequence=2

Sakko, A. 2020. Matkalla kohti kestävämpää festivaalia. Suomessa järjestettävien taide- ja kulttuuritapahtumien vastuullisuus. Maisterintutkielma. Helsingin yliopisto. Maantieteen koulutusohjelma, matkailumaantiede. Viitattu 4.1.2023. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/316963/Sakko_Annika_Pro_Gradu_2020.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki : Kustanneosakeyhtiö Tammi.

Sustainability Essentials. A Series of Practical Guides for the Olympic Movement. 2020. Julkaisu Kansainvälisen Olympiakomitean verkkosivuilla. Viitattu 11.12.2022. <https://olympics.com/ioc/sustainability/essentials>

Team Human Rights: Loppu diktatuurien tukemiselle urheilussa. 2022. Artikkelit ihmisoikeusliiton verkkosivuilla. Julkaistu 19.11.2022. Viitattu <https://ihmisoikeusliitto.fi/loppu-diktatuurien-tukemiselle-urheilussa/>

Thiele, L. P. 2016. Sustainability. Cambridge, UK: Polity.

United Nations. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. N.d. Viitattu 30.10.2022. <https://sdgs.un.org/2030agenda>

Uusi Salppuri Oy on perustettu – Kisojen taustalla vahva ja osaava organisaatio. 2020. Julkaisu Lahden Hiihtoseuran-verkkosivuilla. Julkaistu 20.11.2020. Viitattu 3.12.2022. <http://www.lahdenhihtoseura.fi/uutiset/arkisto/uusi-salppuri-oy-perustettu-kisojen-taustalla-vahva-ja-osaava-organisaatio/>

Liitteet

Liite 1

Santa Fe:n ketju: vegehampurilaiset

VIPin vesipisteet

Nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi tarjoamme pisteen Mieli ry:lle, joka tarjoaa käytännön apua ja tukea

Stipendi nuorelle urheilijalle Salppuri100 Klubi

L&T ensimmäinen sähköjäteauto

Yhdenvertaisuuskoulutus organisaatiolle

Vapaaehtoisten käsikirja: yhdenvertaisuus

Vapaaehtoisten käsikirja: ympäristövastuullinen liikkuminen

Vapaaehtoisten käsikirja: kierrätä ja lajittele oikein

13.35

Osa käyttämästämme energiasta on vihreää sähköä Urheilukeskuksen aurinkopaneeleista

13.41

LSL sähköbussien määrä? 13.50

Liite 2

Älä riko urheilua

Salppuri 100 stipendi

Paikallisten yritysten huomioiminen ja mukaan innostaminen: yritysmateriaalit

11.03

Hartwall: olut? 11.04

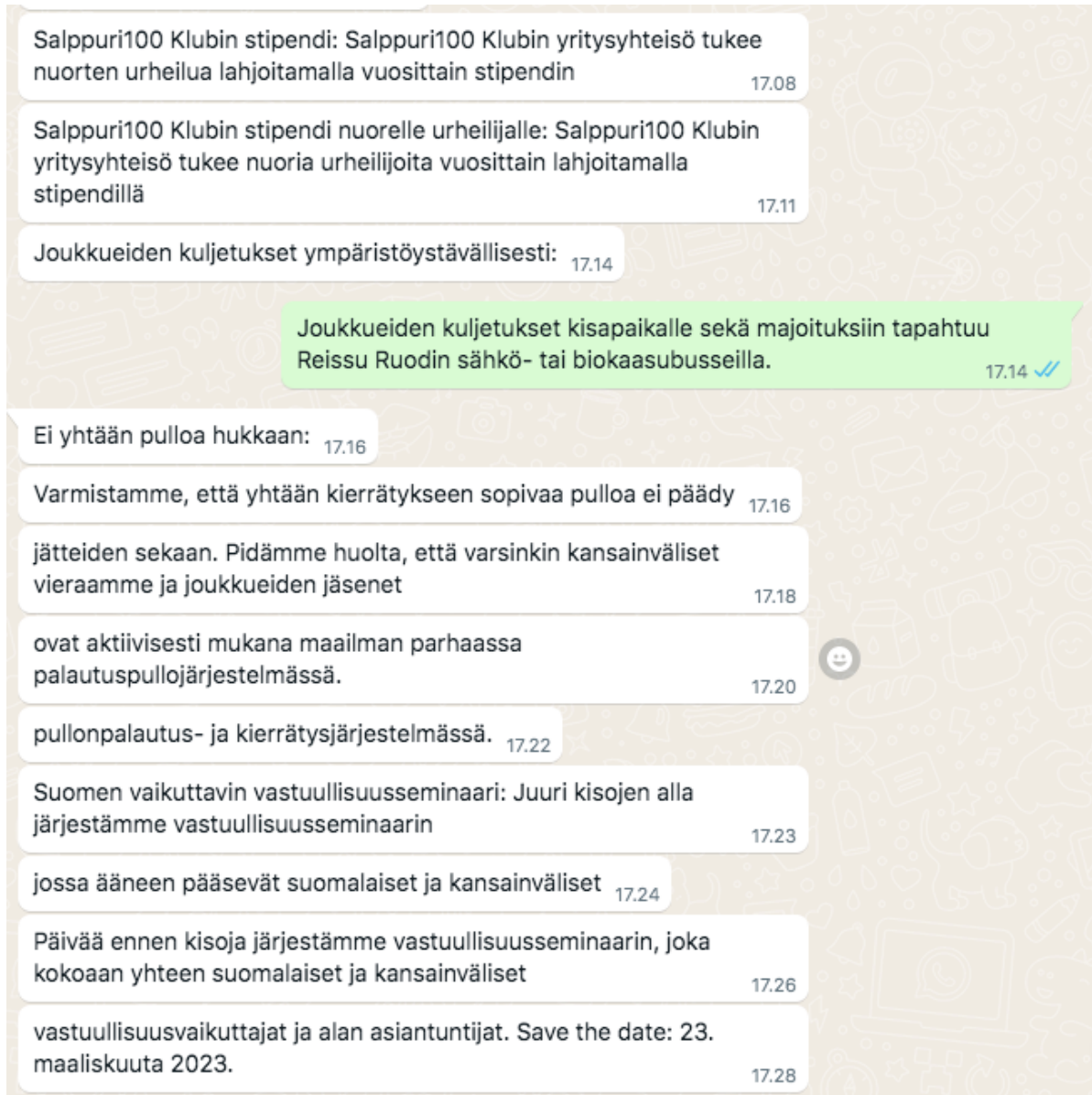
Vastuullisuuskonferenssi? 11.09

Joukkueiden kuljetukset sähköbusseilla tai biokaasubusseilla

Uudelleenkäytämme opasteita ja kyltityksiä 11.12

Liite 3

Liite 4

Yhdessä paikallisten yritysten kanssa haluamme vahvistaa kisojen merkitystä koko kaupungin tapahtumana

17.34 ✓✓

Ylpeästi lahtelainen ja päijäthämäläinen tapahtuma: Yhdessä paikallisten yritysten kanssa haluamme vahvistaa kisojen merkitystä koko kaupungin tapahtumana.

17.36

Yritykset pääsevät helposti mukaan kisafiilikseen vaikka joka vuosi, sillä yritystuotepakettiamme voi käyttää

17.38

Yhteistyöllä kisafiilistä koko kaupunkiin: 17.39

Yhteistyöllä kisafiilistä koko kaupunkiin: Yritykset pääsevät helposti ja ympäristöystävällisesti mukaan kisafiilikseen vaikka joka vuosi, sillä yritystuotepakettiamme voi käyttää vuosi toisensa jälkeen. Yhdessä paikallisten yritysten kanssa haluamme vahvistaa kisojen merkitystä koko kaupungin tapahtumana.

17.42

Liite 5

Vähäpäästöiset liikkumisratkaisut

1. Toimimme yhteistyössä Lahden kaupungin ja Lahden Seudun Liikenteen kanssa tarjoten liput... *Kenelle kaikille, vain vapareille?*
2. Toriparkista ympäristöystävällinen shuttle-bussi kisa-alueelle
Kysyttävä onko koskaan ajateltu
3. Sähköautojen latauspisteet
Onko myös näissä kisoissa ja kenen käyttöön?
4. Sähköautot organisaation käytössä
Onko myös näissä kisoissa?
5. On ilmastoviisasta suosia lyhyempiä kuljetusmatkoja. Joukkueet majoittuvatkin lähellä kisa-
aluetta.
Onko näin vai onko osa taas Vierumäellä, josta matkaa paljon enemmän?
6. Joukkueiden kuljetukset blokaasubussilla
Onko? Reissu-Ruoti?
7. Junayhteydet loistavat kaikkialta Suomesta
VR-yhteistyö?
8. Kannustamme yhteistyökumppaneitamme vähäpäästöisiin liikennesratkaisuihin.
Kumppanimme XXX... *Ketkä yhteistyökumppaneista, tapahtumanrakentajista toimivat jo vähäpäästöisesti? Niitä takuulla on, joten tähän niistä.*
9. Lennot? Niistä ei kai oikein voi sanoa mitään tässä, jos ei kannusteta joukkueita
kompensimaan omia lentojaan?

Energia- ja vesitehokkuus ja vihreän sähkön käyttö

10. Käytämme kisa-alueella mahdollisimman paljon ympäristöystävällistä energiaa.
Tähän stadionin katon aurinkopaneeleista.
11. Vähennämme turhaa energiankulutusta tekemällä xxx
Näitä tekoja voi olla useita!
12. Vähennämme turhaa energiankulutusta tekemällä myös xxx
13. Pyrimme tehostamaan valojen käyttöä kilpailualueella
Onko mahdollista? Myöhempi kisa-ajankohta
14. Lumetusjärjestelmä
Tämä tärkeä!

Fiksut hankinnat ja kulutus

15. Uudelleenkäytämme opasteita ja kyltityksiä.
16. Käytämme kierrätetyistä materiaaleista valmistettuja somisteita.
Vai uudelleenkäytetään samoja kuin aiemmin kuten suksiseinämä?
17. Otamme vanhoja ja perinteisiä materiaaleja käyttöön juhlakisojen kunniaksi
Onko mahdollista?
18. Yritysmateriaalit samat joka vuodelle
19. Ostettavat tapahtuma-/fanituotteet samat joka kisoissa
20. Korvaamme muovituotteita ja suosimme yhteiskumppanimme xx pahvituotteita
Stora Enso, mukit/lautaset? biohajoavia?
21. Tarjoamme ekologisia ja vastuullisia ruoka- ja juomavaihtoehtoja vieraille ja yleisölle
Esim. ruokailijoille ei tarjolla uhanalaisia kaloja tai epäeettisiä liharuokia, huomioidaan sesongin ja satokauden raaka-aineet.
22. Vähennämme ruokahävikkiä vapaaehtoisruokailuiden yhteydessä yhdessä Koulutuskeskus Salpauksen kanssa.
Tästä kysytään Salpauksen ravintola Ellenistä.
23. Kannustamme yhteistyökumppaneita käyttämään omia sertifioituja tuotteitaan.
Esimerkkejä?
24. Organisaation ja median tiloissa pullo-/tölkki kierrätys/PALPA
25. Juomavesipisteet omille pulloille
26. Tarpeettomien materiaalien/tuotteiden/ruoan lahjoitus eteenpäin
27. Vähennämme turhaa hävikkiä ja tilaamme tuotteita vain tarvittavat määrät
28. Tuotteiden jakelu kuntoon, jotta kierto on oikea
29. Suosimme hankinnoissa paikallisia toimijoita.
Lähialueen toimijat: Meronen, Hartwall, Fazer?

Muuta:

Ostettava oluttuoppi logolla omaan käyttöön? Mietittävä, onko mahdollista tai järkevää: ylimääräistä tavaraa myytäväksi? Tosin jos olisi geneerisellä kisalogolla, voisi ehkä toimia. Panttisysteemi olutalueelle?
Laitteiden ja tuotteiden vuokraaminen, lainaaminen ja yhteiskäyttö. Mitä laitteita on vuokrattu/lainattu?

Mitä kestotuotteita vapaaehtoisille annetaan?
Mitä muita kestotuotteita on käytössä?

Kierrätys

- 30. Vähennämme syntyvän jätteen määrää: keino 1
- 31. Vähennämme syntyvän jätteen määrää: keino 1
- 32. Kierrätyksen tehostaminen: tarrat kansiin/näkyvyys
- 33. Tehostetaan ja ohjataan lajittelua ja kierrätystä kisaorganisaation tiloissa, median tiloissa.
- 34. Jätehuoltosuunnitelman parantaminen
- 35. L&T – uusia ratkaisuja?
- 36. Muovituopit kierrätykseen tehokkaammin

4.1 Paikallisuus

- 37. Tuetaan paikallisten tuotteiden ja palveluiden käyttöä, mukana mm. xxx
- 38. Suositetaan paikallisia yhteistyökumppaneita, mukana mm. Hartwall
- 39. Sitoutetaan paikallisia yrityksiä mukaan vahvemmin: "Yhdessä..."
- 40. Tuodaan esiin paikallista osaamista ja lähituotteita ja -raaka-aineita, mukana mm. XXX
- 41. Paikallinen some-persoona innostaa lahtelaisia kisoihin: Jaakko Parkkali, joku muu
- 42. Koululaisliput ja yhteistyökumppani
- 43. Koululaisten innostamiskamppis
- 44. Paikalliset urheiluseurat -yhteistyö – lipunmyyntiprojekti
- 45. Lippuedut – paikallisuus
- 46. Lasten lumipäivät? Innostetaan lapsia talvitekemisten pariin
- 47. Vapaaehtoiset: vastuullisuusviestintää
- 48. Sitoutamme vapaaehtoisia tekemällä XXX
- 49. Vapaaehtoiset ja perinteet: Vapaaehtoistarinoita vuosien varrelta

50. Vapaaehtoisten työn tekeminen näkyväksi: eri vapaaehtoishommat
51. Tarjotaan innostavia kokemuksia ja inspiroiva työympäristö
52. Vapaaehtoisten hyvinvoinnista huolehditaan ja siihen panostetaan: Pidetään huoli kaikista (makkaralipuke)
53. Voimistetaan yhteisöllisyyden tunnetta kannustamalla XXX
54. Kampanja? Onko Et ole yksin vai joku muu?
55. Konferenssi
56. TikTok | innostetaan nuoria?
57. Somessa vastuullisuustoimet
58. Vastuullisuusviestintämme on avointa
59. Viestinnällä pyritään sitouttamaan eri sidosryhmiä mukaan yhteiseen tavoitteeseen eli ympäristö- ja yhteisöllisyysvastuun kantamiseen.
60. Kerromme tavoitteista selkeästi
61. Ruokatarjoiluiden yhteydessä voidaan kehottaa ottamaan vähemmän ruokaa lautaselle kerralla
62. Kisojen vastuullisuus näkyy eri medioissa.

Liite 6

Vähäpäästöiset liikkumiskäytännöt

1. Toimimme yhteistyössä Lahden kaupungin ja Lahden Seudun Liikenteen kanssa tarjoten liput... *Vaparit, media, yleisö*
2. Toriparkki
3. Sähköautojen latauspisteet
Kempower
4. Sähköautot organisaation käytössä
5. On ilmastoviisasta suosia lyhyempiä kuljetusmatkoja. Joukkueet majoittuvatkin lähellä kisa-alueita.
6. Joukkueiden kuljetukset sähköbusseilla tai biokaasubusseilla, myös lentokenttä
Reissu-Ruoti
7. Junayhteydet loistavat kaikkialta Suomesta: Lisäämme VR:n kanssa ylimääräisiä junavuoroja xx tapahtuman ajaksi. Liikennöinnistä tulevat päästöt ovat yksi suurimmista ympäristökuormituksista. Siksi kannustamme käyttämään julkista liikennettä.
8. Kannustamme yhteistyökumppaneitamme vähäpäästöisiin liikkumiskäytäntöihin.
Kumppanimme **Ramirent...** (Kirsi)
... Ketkä yhteistyökumppaneista, tapahtumanrakentajista toimivat ja vähäpäästöisesti? Niitä takuulla on, joten tähän niistä.
9. **L&T** (Kirsi) ensimmäinen sähköjäteauto
10. Lennot? Niistä ei kai oikein voi sanoa mitään tässä, jos ei kannusteta joukkueita kompensoimaan omia lentojaan?

Energia- ja vesitehokkuus ja vihreän sähkön käyttö

11. Noin 10 % käyttämästämme energiasta on vihreää sähköä Urheilukeskuksen aurinkopaneeleista.
12. Vähennämme turhaa energiankulutusta **tekemällä xxx**
Näitä tekoja voi olla useita!
13. Vähennämme turhaa energiankulutusta tekemällä **myös xxx**
14. Tehostamme energiankäyttöä **xxxx**
15. Valon tarve vähenee kilpailualueella
Onko mahdollista? Myöhempi kisa-ajankohta, yli tunti, sunnuntaina yli 2 tuntia

16. Lumetusjärjestelmä / Jarkko Laine (sähköposti) / xx
Tämä tärkeä!

Fiksut hankinnat ja kulutus

17. Uudelleenkäytämme opasteita ja kyltityksiä.
18. Mainosaitakehikkoja ja betonipainoja yms. käytetään vuosi toisensa jälkeen, vuodelta 2017
19. Lainataan kahvikeittimet, vedenkeittimet yms. LHS
20. L&T-kierrätyspisteet
21. Tagit
22. Nimmaritaulu
23. TV:t ja tietokoneet vuokrataan, tulostimet kumppanin kautta
24. Käytämme kierrätetyistä materiaaleista valmistettuja somisteita.
suksiseinämä
25. Ilmekangas vuokraaminen
26. Perinteet + materiaalit: ei karnaa konferenssiin tai gaalaan vaan visuaalinen ilme
27. Kisaolut
28. Yritysmateriaalit samat joka vuodelle
29. Ostettavat tapahtuma-/fanituotteet samat joka kisoissa
30. Korvaamme muovituotteita ja käytämme yhteiskumppanimme xx pahvituotteita
Stora Ens (T), mikit/lautaset? biohajoavia?
31. Tarjoamme ekologisia ja vastuullisia ruoka- ja juomavaihtoehtoja vieraille ja yleisölle
Esim. ruokailijoille ei tarjolla uhanalaisia kaloja tai epäeettisiä liharuokia, huomioidaan sesongin ja satokauden raaka-aineet.
32. Vähennämme ruokahävikkiä vapaaehtoisruokailuiden yhteydessä yhdessä Koulutuskeskus Salpauksen kanssa.
Tästä kysytään *Salpauksen ravintola Ellenistä*(Kirsi?).
33. Kannustamme yhteistyökumppaneita käyttämään omia sertifioituja tuotteitaan.
Esimerkkejä?
34. Organisaation ja median tiloissa pullo-/tölkki kierrätys/PALPA

35. Juomavesipisteet omille pulloille
36. Tarpeettomien materiaalien/tuotteiden/ruoan lahjoitus eteenpäin
37. Vähennämme turhaa hävikiä ja tilaamme tuotteita vain tarvittavat määrät
38. Tuotteiden jakelu kuntoon, jotta kierto on oikea
39. Suosimme hankinnoissa paikallisia toimijoita.
Lähialueen toimijat: Meronen, Hartwall?

Muuta:

Ostettava oluttuoppi logolla omaan käyttöön? Mietittävä, onko mahdollista tai järkevää: ylimääräistä tavaraa myytäväksi? Tosin jos olisi geneerisellä kisalogolla, voisi ehkä toimia. Panttisysteemi olutalueelle?
Laitteiden ja tuotteiden vuokraaminen, lainaaminen ja yhteiskäyttö. Mitä laitteita on vuokrattu/lainattu?
Mitä kestopuotteita vapaaehtoisille annetaan?
Mitä muita kestopuotteita on käytössä?

Kierrätys

40. Vähennämme syntyvän jätteen määrää: keino 1
41. Vähennämme syntyvän jätteen määrää: keino 1
42. Kierrätyksen tehostaminen: tarrat kansiin/näkyvyys
43. Tehostetaan ja ohjataan lajittelua ja kierrätystä kisaorganisaation tiloissa, median tiloissa.
44. Jätehuoltosuunnitelman parantaminen
45. L&T – uusia ratkaisuja?
46. Muovituopit kierrätykseen tehokkaammin

Paikallisuus, perinteet, yhdenvertaisuus

47. Tuetaan paikallisten tuotteiden ja palveluiden käyttöä, mukana mm. xxx
48. Suositetaan paikallisia yhteistyökumppaneita, mukana mm. Hartwall
49. Sitoutetaan paikallisia yrityksiä mukaan vahvemmin: "Yhdessä..."
50. Tuodaan esiin paikallista osaamista ja lähituotteita ja -raaka-aineita, mukana mm. XXX

51. Paikallinen some-persoonaa innostaa lahtelaisia kisoihin: Jaakko Parkkali, joku muu
52. Koululaisliput ja yhteistyökumppani
53. Koululaisten innostamiskamppis
54. Paikalliset urheiluseurat -yhteistyö – lipunmyyntiprojekti
55. Lippuetuja lahtelaisille – paikallisuus
56. Lasten lumipäivät? Innostetaan lapsia talvitekemisten pariin
57. Vapaaehtoiset: vastuullisuusviestintää
58. Sitoutamme vapaaehtoisia tekemällä XXX
59. Vapaaehtoiset ja perinteet: Vapaaehtoistarinoita vuosien varrelta
60. Vapaaehtoisten työn tekeminen näkyväksi: eri vapaaehtoishommat
61. Tarjotaan innostavia kokemuksia ja inspiroiva työympäristö
62. Vapaaehtoisten hyvinvoinnista huolehditaan ja siihen panostetaan: Pidetään huoli kaikista (makkaralipuke)
63. Voimistetaan yhteisöllisyyden tunnetta kannustamalla XXX
64. Kampanja? Onko Et ole yksin vai joku muu?

Viestintä

65. Konferenssi
66. TikTok: innostetaan nuoria?
67. Somessa vastuullisuustoimet
68. Vastuullisuusviestintämme on avointa
69. Viestinnällä pyritään sitouttamaan eri sidosryhmiä mukaan yhteiseen tavoitteeseen eli ympäristö- ja yhteisöllisyysvastuun kantamiseen.
70. Kerromme tavoitteista selkeästi
71. Ruokatarjoiluiden yhteydessä voidaan kehottaa ottamaan vähemmän ruokaa lautaselle kerralla

72. Kisojen vastuullisuus näkyy eri medioissa

LISÄÄ:

73. Santa Fe:n ketju: vegehampurilaiset

74. VIPin vesipisteet

75. Nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, Mieli ry

76. Stipendi nuorelle urheilijalle Salppuri100 Klubi

77. Yhdenvertaisuuskoulutus organisaatiolle

78. Vapaaehtoisten käsikirja: yhdenvertaisuus

79. Vapaaehtoisten käsikirja: ympäristövastuullinen liikkuminen

80. Vapaaehtoisten käsikirja: kierrätä ja lajittele oikein

81. Perinteet/LHS: toimisto vanhassa "puutalossa" – historia

82. Perinteet/LHS: joululögöt yhteisöllisyys

83. Perinteet/LHS:

84. Gaalamenu vastuullisuus / Casseli yhdessä Salpauksen opiskelijat

85. YLE / vastuullisuus osa Urheilustudiota?

86. YLEn oma vastuullisuus?

87. xx

88. xx

Liite 7

11. Kisaoluet yhteistyössä Hartwallin kanssa. Perinteet (etiketit) + holiton vaihtoehto
12. Vaparitarinat
13. Sähköautot organisaation käytössä
14. LSL
15. Latuparioille pelkät pipot
16. Organisaation toimisto – perinteet
17. Uudelleenkäyt opasteet
18. Vastuullisuusviestintämme on avointa ja läpinäkyvää – raportoimme onnistumisista ja haasteista avoimesti kisojen jälkeen
19. Noin 10 % käyttämästämme energiasta on vihreää sähköä Urheilukeskuksen aurinkopaneeleista.
20. Vähennämme turhaa energiankulutusta: suljemme koneen ja laitteet
21. TV:t ja tietokoneet vuokrataan, tulostimet kumppanin kautta
22. Mainosaitakehikkoja ja betonipainoja yms. käytetään vuosi toisensa jälkeen, vuodelta 2017
23. Lainataan kahvikeittimet, vedenkeittimet yms. LHS
24. Perinteet + materiaalit: ei kamaa konferenssiin tai gaalaan vaan visuaalinen ilme
25. Ostettavat tapahtuma-/fanituotteet samat joka kisoissa
26. Korvaamme muovituotteita ja käytämme yhteiskumppanimme xx pahvituotteita
27. Tarjoamme ekologisia ja vastuullisia ruoka- ja juomavaihtoehtoja VIP-vieraille, Casseli?
28. Vähennämme ruokahävikkiä vapaaehtoisruokailuiden yhteydessä yhdessä Koulutuskeskus Salpauksen kanssa.
29. Tarpeettomien materiaalien/tuotteiden/ruoan lahjoitus eteenpäin
30. Vähennämme turhaa hävikkiä ja tilaamme tuotteita vain tarvittavat määrät
31. Vähennämme syntyvän jätteen määrää
32. Tehostamme kierrätystä ja siten kiertotalous
33. Tehostetaan ja ohjataan lajittelua ja kierrätystä kisaorganisaation tiloissa ja median tiloissa.
34. L&T:n sähköinen jäteauto käytössä

35. Paikalliset urheiluseurat -yhteistyö – lipunmyyntiprojekti
36. Lasten lumipäivät: Innostetaan lapsia talvitekemisten pariin
37. Sitoutamme vapaaehtoisia vastuullisuustoimiin **viestimällä aktiivisesti**
38. Ohjeistamme vapaaehtoisia kierrättämään ja lajittelemaan oikein
39. Kannustamme vapaaehtoisia ympäristövastuulliseen liikkumiseen
40. Muistamme vapaaehtoisia myös kisojen jälkeen järjestämällä vapaaehtoisten kiitosjuhlan kisarupeaman jälkeen
41. Tarjoamme vapaaehtoisille innostavia kokemuksia ja inspiroivan työympäristön
42. Vapaaehtoisten hyvinvoinnista huolehditaan ja siihen panostetaan
43. Sitoutamme eri sidosryhmiä mukaan yhteiseen tavoitteeseen eli ympäristö- ja yhteisöllisyysvastuun kantamiseen – viestimme yhteistyökumppaneillemme vastuullisuustoiminnastamme.
44. Kannustamme vieraita, yleisöä ja joukkueita toimimaan terveysturvallisesti?
45. Varmistamme, että kisa-alueelle ja katsomoihin on myös esteetön pääsy.
46. Gaalamenun vastuullisuus?
47. Yhteisöllisyys on tärkeimpiä arvojamme ja pidämme huolta hyvästä yhteishengestä omistajiemme kanssa. Kisat järjestetään tiiviissä yhteistyössä Lahden Hiihtoseuran kanssa ja nautimme yhdessä mm. joululögit ja XX.